

Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (pirmoji kolegija) SPRENDIMAS

2021 m. birželio 24 d.*

„Valstybės įsipareigojimų neįvykdymas – SESV 258 straipsnis – Saugomas Donjanos gamtinis regionas (Ispanija) – Direktyva 2000/60/EB – Europos Sąjungos veiksmų vandens politikos srityje pagrindai – 4 straipsnio 1 dalies b punkto i papunktis, 5 straipsnis ir 11 straipsnio 1 dalis, 3 dalies a, c ir e punktai bei 4 dalis – Požeminio vandens telkinių prastėjimas – Požeminio vandens telkinių, dėl kurių buvo nustatyta, kad jie patiria prastėjimo riziką, smulkesnio apibūdinimo nebuvimas – Tinkamos pagrindinės ir papildomos priemonės – Direktyva 92/43/EEB – 6 straipsnio 2 dalis – Natūralių buveinių ir rūšių buveinių blogėjimas“

Byloje C-559/19

dėl 2019 m. liepos 22 d. pagal SESV 258 straipsnį pareikšto ieškinio dėl įsipareigojimų neįvykdymo

Europos Komisija, iš pradžių atstovaujama C. Hermes, E. Manhaeve ir E. Sanfrutos Cano, vėliau – C. Hermes, E. Manhaeve ir M. Jáuregui Gómez,

ieškovė,

prieš

Ispanijos Karalystę, iš pradžių atstovaujamą L. Aguilera Ruiz, vėliau – J. Rodríguez de la Rúa Puig ir M-J. Ruiz Sánchez,

atsakovę,

TEISINGUMO TEISMAS (pirmoji kolegija),

kuri sudaro kolegijos pirmininkas J.-C. Bonichot, pirmosios kolegijos teisėjos pareigas einanti Teisingumo Teismo pirmininko pavaduotoja R. Silva de Lapuerta, pirmosios kolegijos pareigas einantis teisėjas P. G. Xuereb, teisėjai M. Safjan ir N. Jääskinen (pranešėjas),

generalinė advokatė J. Kokott,

posėdžio sekretorė L. Carrasco Marco, administratorė,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2020 m. rugsėjo 17 d. posėdžiui,

susipažinęs su 2020 m. gruodžio 3 d. posėdyje pateikta generalinės advokatės išvada,

priima šį

* Proceso kalba: ispanų.

Sprendimą

- 1 Savo ieškiniu Europos Komisija prašo Teisingumo Teismo pripažinti, kad Ispanijos Karalystė neįvykdė įsipareigojimų pagal, pirma, 2000 m. spalio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2000/60/EB, nustatančios Bendrijos veiksmų vandens politikos srityje pagrindus (OL L 327, 2000, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 15 sk., 5 t., p. 275), iš dalies pakeistos 2013 m. gruodžio 17 d. Tarybos direktyva 2013/64/ES (OL L 353, 2013, p. 8) (toliau – Direktyva 2000/60), 4 straipsnio 1 dalies b punktą, siejamą su Direktyvos 2000/60 1 straipsnio a punktu ir V priedo 2.1.2 punktu, šios direktyvos 5 straipsnį, siejamą su jos II priedo 2.2 punktu, ir šios direktyvos 11 straipsnio 1 dalį, 3 dalies a, c ir e punktus bei 4 dalį ir, antra, 1992 m. gegužės 21 d. Tarybos direktyvos 92/43/EEB dėl natūralių buveinių ir laukinės faunos bei floros apsaugos (OL L 206, 1992, p. 7; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 15 sk., 2 t., p. 102; klaidų ištaisymas OL L 81, 2015, p. 5) 6 straipsnio 2 dalį, siejamą su jos 7 straipsniu, kiek tai susiję su saugomo Donjanos (Ispanija) gamtinio regiono požeminio vandens telkiniais ir buveinėmis.

I. Teisinis pagrindas

A. Direktyva 2000/60

- 2 Direktyvos 2000/60 1 straipsnyje nurodyta:

„Šios direktyvos tikslas – nustatyti vidaus paviršinių vandenių, tarpinių vandenių, pakrančių vandenių ir požeminio vandens apsaugos sistemą, kuri:

- a) neleistų toliau prastėti vandenių ekosistemų, taip pat sausumos ekosistemų (atsižvelgiant į jų vandens poreikius) bei šlapžemių, tiesiogiai priklausančių nuo vandenių ekosistemų, būklei, ją apsaugotų ir pagerintų;

<...>

ir taip padėtų:

- tiekti pakankamą geros kokybės paviršinio ir požeminio vandens kiekį, kurio reikia tausojančioms, subalansuotoms ir pagrįstoms vandens vartojimo reikmėms;
- <...>“

- 3 Šios direktyvos 4 straipsnio 1 dalies b ir c punktuose ir 4 dalyje nustatyta:

„1. Vykdydamos priemonių programas, nurodytas upės baseino valdymo planuose, ir taikydamos jas:

<...>

b) požeminiam vandeniui

- i) valstybės narės įgyvendina būtinas priemones, skirtas neleisti teršalams patekti į požeminius vandenis arba juos apriboti ir neleisti požeminio vandens telkinių būklei prastėti, atsižvelgdamos į šio straipsnio 6 ir 7 dalies taikymą, nepažeisdamos jo 8 dalies, ir atsižvelgdamos į 11 straipsnio 3 dalies j punkto taikymą;
- ii) valstybės narės apsaugo, gerina ir atnaujiną visus požeminio vandens telkinius, užtikrina požeminio vandens ėmimo ir jo papildymo pusiausvyrą ir stengiasi, kad gera požeminio vandens būklė būtų pasiekta ne vėliau kaip po 15 metų nuo šios direktyvos įsigaliojimo dienos

pagal V priedo nuostatas, atsižvelgdamos į pratęsimų, nustatomų pagal šio straipsnio 4 dalį, ir jo 5, 6 ir 7 dalių taikymą bei nepažeisdamos 8 dalies ir atsižvelgdamos į 11 straipsnio 3 dalies j punkto taikymą;

- iii) valstybės narės įgyvendina būtinas priemones, kad sustabdytų ir mažintų kurį laiką truncančią kokio nors teršalo koncentracijos gana reikšmingo didėjimo tendenciją, atsiradusią dėl žmogaus veiklos poveikio, ir siekia nuosekliai mažinti požeminio vandens taršą;

<...>

c) saugomoms teritorijoms

[j]ei kitaip nėra nurodyta Bendrijos teisės aktuose, pagal kuriuos buvo nustatytos atskiros saugomos teritorijos, valstybės narės pradeda laikytis visų standartų ir tikslų ne vėliau kaip praėjus 15 metų nuo šios direktyvos įsigaliojimo dienos.

<...>

4. 1 dalyje nustatyti terminai gali būti pratęsimi siekiant laipsniškai įgyvendinti su vandens telkiniais susijusius tikslus, jeigu paveikto vandens telkinio būklė daugiau neblogėja, kai įvykdomos visos šios sąlygos:

<...>“

4 Minėtos direktyvos 5 straipsnyje numatyta:

„1. Kiekviena valstybė narė užtikrina, kad būtų atlikta kiekvieno upės baseino rajono ar tarpvalstybinio upės baseino rajono dalies, esančios jos teritorijoje:

- charakteristikų analizė,
- žmogaus veiklos poveikio paviršinių vandenų ir požeminio vandens telkiniams apžvalga [tyrimas],
- vandens naudojimo ekonominė analizė

pagal II ir III prieduose pateiktas technines specifikacijas ir kad visa tai būtų baigta ne vėliau kaip po ketverių metų nuo šios direktyvos įsigaliojimo dienos.

2. Šio straipsnio 1 dalyje minėtos analizės ir apžvalgos peržiūrimos ir prireikus atnaujinamos [tyrimai peržiūrimi ir prireikus atnaujinami] ne vėliau kaip po 13 metų nuo šios direktyvos įsigaliojimo dienos, o po to – kas šešeri metai.“

5 Tos pačios direktyvos 11 straipsnyje nustatyta:

„1. Kiekviena valstybė narė kiekvienam upės baseino rajonui arba tarpvalstybinio upės baseino rajono daliai, esančiai jos teritorijoje, sudaro priemonių programą 4 straipsnyje nurodytiems tikslams pasiekti, atsižvelgdama į analizių, kurių reikalaujama 5 straipsnyje, rezultatus. Tokios priemonių programos gali remtis priemonėmis, kurios taikomos pagal nacionaliniu lygiu priimtus įstatymus visai atitinkamos valstybės narės teritorijai. Prireikus valstybė narė gali numatyti priemones, taikytinas visiems upės baseino rajonams ir (arba) tarptautinių upės baseino rajonų dalims, esančioms jos teritorijoje.

2. Į kiekvieną priemonių programą įeina „pagrindinės“ priemonės, nurodytos 3 [dalyje], ir prireikus „papildomos“ priemonės.

3. „Pagrindinės priemonės“ – tai būtinausi reikalavimai, kurių privalu laikytis. Į jas įeina:

a) priemonės, reikalingos Bendrijos teisės aktams dėl vandens apsaugos įgyvendinti, taip pat priemonės, kurių reikalaujama 10 straipsnyje ir VI priedo A dalyje nurodytuose teisės aktuose;

<...>

c) priemonės, skatinančios taupų ir subalansuotą vandens naudojimą, nepakenkiant 4 straipsnyje nurodytiems tikslams;

<...>

e) kontrolės priemonės, taikomos imant gėlą paviršinį ir požeminį vandenį, užtvėnkiant gėlą paviršinį vandenį, taip pat vandens ėmimo registrai ar registrams ir reikalavimui, kad vandens ėmimui ir užtvėnkimui būtų gautas išankstinis leidimas. Tokios kontrolės priemonės reguliariai peržiūrimos ir prireikus atnaujinamos. Valstybės narės tokių kontrolės priemonių gali netaikyti, kai vandens ėmimas ar užtvėnkimas vandens būklei neturi didesnio poveikio;

<...>

4. „Papildomos“ priemonės – tai priemonės, sukurtos ir įgyvendinamos kartu su pagrindinėmis priemonėmis, siekiant 4 straipsnyje nustatytų tikslų. VI priedo B dalyje pateikiamas nebaigtinis tokių priemonių sąrašas.

Valstybės narės gali taikyti ir kitas papildomas priemones, siekdamos papildomai apsaugoti ir pagerinti vandenį, kuriems taikoma ši direktyva, taip pat įgyvendinti 1 straipsnyje minėtus atitinkamus tarptautinius susitarimus.

<...>“

6 Direktyvos 2000/60 II priedo 2.1 punkte „Pirminis apibūdinimas“ nurodyta:

„Valstybės narės atlieka pirminį visų požeminio vandens telkinių apibūdinimą, siekdamos įvertinti jų naudojimą ir riziką, kad juose gali būti nepasiekti 4 straipsnyje požeminio vandens telkiniams keliami tikslai. Valstybės narės pirminio apibūdinimo tikslais požeminio vandens telkinius gali jungti į grupes. Atliekant tokią analizę galima naudoti turimus hidrologinius, geologinius, pedologinius, žemės naudojimo, vandens išleidimo, ėmimo ir kitus duomenis, bet būtina nustatyti:

- požeminio vandens telkinio ar telkinių vietą ir ribas,
- poveikį, kurį požeminio vandens telkinys ar telkiniai gali patirti dėl:
  - pasklidusių taršos šaltinių,
  - sutelktųjų taršos šaltinių,
  - vandens ėmimo,

<...>“

7 Šios direktyvos II priedo 2.2 punkte „Smulkesnis apibūdinimas“ nustatyta:

„Atlikusios pirminį apibūdinimą valstybės narės smulkiau apibūdina tuos požeminio vandens telkinius ar jų grupes, kurie buvo nustatyti priklausą rizikos grupei, kad galėtų tiksliau apibūdinti tokios rizikos dydį ir priemones, kurių gali prireikti vadovaujantis 11 straipsniu. Tokiame smulkesniame apibūdinime nurodoma informacija apie žmogaus veiklos poveikį ir atitinkamais atvejais informacija apie:

- požeminio vandens telkinio geologines charakteristikas, įskaitant geologinių vienetų dydį ir tipą,
- požeminio vandens hidrogeologines charakteristikas, įskaitant hidraulinį pralaidumą, poringumą ir uždarumą,
- paviršinių nuogulų ir gruntų charakteristikas baseine, iš kurio požeminio vandens telkinys pasipildo, įskaitant tokius požymius kaip nuogulų ir gruntų storis, poringumas, hidraulinis pralaidumas ir sugeriamosios ypatybės,
- požeminio vandens stratifikacines charakteristikas telkinyje,
- susijusias paviršines sistemas, įskaitant sausumos ekosistemas ir paviršinio vandens telkinius, su kuriais požeminio vandens telkinys yra dinamiškai susijęs,
- vandens apykaitos tarp požeminio vandens telkinio ir susijusių paviršinių sistemų krypčių ir greičių vertinimą ir
- duomenis, kurių pakaktų ilgalaikiam metiniam bendro pasipildymo greičio vidurkiui apskaičiuoti,
- požeminio vandens cheminės sudėties apibūdinimą, įskaitant tai, kokią poveikį jai turi žmogaus veikla. Nustatydamos gamtinį tokių požeminių vandens telkinių foną valstybės narės gali naudotis požeminio vandens apibūdinimo tipologija.“

8 Minėtos direktyvos V priedo 2.1.2 punkte „Kiekybinės būklės apibrėžimas“ „[p]ožeminio vandens lygis“ apibūdinamas taip:

„Požeminio vandens lygiui požeminio vandens telkinyje palaikyti užtenka esamų požeminio vandens išteklių, esant tam pačiam ilgalaikiam metiniam vandens ėmimo iš telkinio vidurkiui.

Taigi požeminio vandens lygio pokyčiai dėl antropogeninių priežasčių:

- nekliudo pasiekti pagal 4 straipsnį susijusiems paviršiniams vandenims nustatytų aplinkos apsaugos tikslų,
- kiek ženkliau neprastina tokių vandenų būklės,
- nepakenkia sausumos ekosistemoms, kurios tiesiogiai priklauso nuo požeminio vandens telkinio,

o vandens tėkmės krypties pasikeitimai dėl lygio pokyčių gali atsirasti tik laikinai arba nuolatos tik ribotame plote, bet dėl to į jį nepatenka nei sūrus vanduo, nei kas kita, ir tai nerodo ilgalaikių, aiškiai matomų antropogeniškai sukulto tėkmės krypties pasikeitimo tendencijų, dėl kurių į vandenį gali patekti tokios intruzijos.“

B. Direktyva 92/43

- 9 Direktyvos 92/43 1 straipsnio e punktas suformuluotas taip:

„Šioje direktyvoje:

<...>

- e) natūralios buveinės apsaugos būklė reiškia poveikių natūralioms buveinėms ir joms tipiškomis rūšims visumą, kuri gali turėti ilgalaikį poveikį jų natūraliam paplitimui, struktūrai ir funkcijoms bei joms tipiškų rūšių ilgalaikiam išlikimui 2 straipsnyje nurodytoje teritorijoje.

Natūralios buveinės apsaugos būklė laikoma „palankia“, kai:

- jos natūralus paplitimo arealas ir jos padengiami plotai tame areale yra stabilūs arba didėja,
- ir
- egzistuoja ir tikėtina, kad ateityje neišnyks jos ilgalaikiam palaikymui būtina specifinė struktūra ir funkcijos,
- jai tipiškų rūšių apsaugos būklė yra gera [palanki] pagal i punkte pateiktą apibrėžimą.“

- 10 Šios direktyvos 6 straipsnio 2 ir 3 dalyse numatyta:

„2. Valstybės narės imasi reikiamų [tinkamų] priemonių, siekdamos specialiose saugomose teritorijose išvengti natūralių buveinių ir rūšių buveinių blogėjimo, o taip pat rūšių, kurių apsaugai buvo įsteigtos specialios saugomos teritorijos, trikdymo, jei toks trikdymas galėtų būti reikšmingas šios direktyvos tikslų atžvilgiu.

3. Bet kokiems planams ir projektams, tiesiogiai nesusijusiems arba nebūtinai teritorijos tvarkymui, bet galintiems ją reikšmingai paveikti individualiai arba kartu su kitais planais arba projektais, turi būti atliekamas jų galimo poveikio teritorijai įvertinimas. Atsižvelgiant į poveikio teritorijai įvertinimo išvadas ir remiantis 4 dalies nuostatomis, kompetentingos nacionalinės institucijos pritaria planui ar projektui tik įsitikinusios, kad jis neigiamai nepaveiks nagrinėjamos teritorijos vientisum[o] ir, jei reikia, išsiaiškinusios plačiosios visuomenės nuomonę.“

- 11 Minėtos direktyvos 7 straipsnyje nustatyta:

„Šios direktyvos 6 straipsnio 2, 3 ir 4 dalyse nustatyti įpareigojimai pakeičia bet kuriuos [1979 m. balandžio 2 d. Tarybos direktyvos] 79/409/EEB [dėl laukinių paukščių apsaugos (OL L 103, 1979, p. 1;; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 15 sk., 1 t., p. 98] 4 straipsnio 4 dalies pirmajame sakinyje nustatytus įpareigojimus teritorijoms, atrinktomis pagal 4 straipsnio 1 dalį arba panašiai pripažintoms pagal jos 4 straipsnio 2 dalį, nuo šios direktyvos įgyvendinimo datos arba nuo valstybės narės atlikto atrinkimo arba pripažinimo datos pagal Direktyvą [79/409], jei pastaroji data yra vėlesnė.“

II. Ginčo aplinkybės ir ikiteisminė procedūra

- 12 Donjana yra Ispanijos pietvakariuose esantis saugomas gamtinis regionas (toliau – saugomas Donjanos gamtinis regionas). Šį regioną sudaro Donjanos nacionalinis parkas (įsteigtas 1969 m.) ir Donjanos gamtos parkas (įsteigtas 1989 m. ir išplėstas 1997 m.). 2006 m. liepos 19 d. Sprendimu 2006/613/EB pagal Tarybos direktyvą 92/43/EEB, priimančiu Viduržemio jūros biogeografinio regiono Bendrijos svarbos teritorijų sąrašą (OL L 259, 2006, p. 1), Komisija į šį sąrašą įtraukė tris pastarajame parke

esančias saugomas teritorijas, t. y. Donjaną, laikomą specialia apsaugos teritorija (kodas ZEPA/LIC ES0000024), Donjanos Šiaurę ir Vakarus, taip pat laikomą specialia apsaugos teritorija (kodas ZEPA/LIC ES6150009), ir Dehesa del Estero y Montes de Moguer (kodas ZEC ES6150012), laikomą specialia saugoma teritorija. Šios teritorijos saugomos pagal Sąjungos teisės nuostatas, susijusias su gamtos apsauga. Konkrečiai kalbant, saugomo Donjanos gamtinio regiono Viduržemio jūros srities laikinos kūdros (kodas 3170*), kaip prioritetinis buveinių tipas, yra ekosistema, kuri jas apibūdina geriausiai ir kurios svarba tarptautiniu lygiu buvo pripažinta, pirma, 1971 m. vasario 2 d. Ramsare sudaryta Konvencija dėl tarptautinės reikšmės šlapžemių, ypač vandens paukščių buveinių, ir, antra, Jungtinių Tautų švietimo, mokslo ir kultūros organizacijos (UNESCO), kuri 1994 m. jas įtraukė į Pasaulio paveldo sąrašą.

- 13 Taikant Direktyvą 2000/60, saugomas Donjanos gamtinis regionas pagal *Plan Hidrológico del Guadalquivir 2009-2015* (2009–2015 m. Gvadalkivyro hidrologinis planas), kuris pagal šios direktyvos 13 straipsnį buvo patvirtintas 2013 m. gegužės 17 d. *Real Decreto 355/2013 por el que se aprueba el Plan Hidrológico de la Demarcación Hidrográfica del Guadalquivir* (Karaliaus dekretas 355/2013, kuriuo patvirtinamas Gvadalkivyro upės baseino rajono valdymo planas) (BOE, Nr. 121, 2013 m. gegužės 21 d., p. 38229, toliau – 2009–2015 m. Gvadalkivyro hidrologinis planas), buvo įtrauktas į vieną požeminio vandens telkinį Almonte-Marismas (toliau – Almonte-Marismas vandeningasis sluoksnis). Šį planą pakeitė *Plan Hidrológico del Guadalquivir 2015-2021* (2015–2021 m. Gvadalkivyro hidrologinis planas), patvirtintas 2016 m. sausio 8 d. *Real Decreto 1/2016 por el que se aprueba la revisión de los Planes Hidrológicos de las demarcaciones hidrográficas del Cantábrico Occidental, Guadalquivir, Ceuta, Melilla, Segura y Júcar, y de la parte española de las demarcaciones hidrográficas del Cantábrico Oriental, Miño-Sil, Duero, Tago, Guadiana y Ebro* (Karaliaus dekretas 1/2016, kuriuo patvirtinama Vakarų Kantabrijos, Gvadalkivyro, Seutos, Melijos, Segūros ir Chukaro upių baseinų rajonų hidrologinių planų, taip pat Rytų Kantabrijos, *Miño-Sil*, Duero, Tacho, Gvadjanos ir Ebro upių baseinų rajonų dalies, priklausančios Ispanijai, hidrologinių planų peržiūra) (BOE, Nr. 16, 2016 m. sausio 19 d., p. 2972, toliau – 2015–2021 m. Gvadalkivyro hidrologinis planas). Šiame antrajame plane Almonte-Marismas vandeningasis sluoksnis buvo padalytas į penkis požeminio vandens telkinius – *Manto eólico de Doñana, Marismas de Doñana, Marismas*, Almontės ir *La Rocina* (toliau – Donjanos vandeningasis sluoksnis).
- 14 2009 m. Komisija gavo kelis skundus dėl saugomo Donjanos gamtinio regiono buveinių blogėjimo. Šiuose skunduose, be kita ko, buvo nurodyta, kad šio regiono požeminio vandens telkiniai, su kuriais susijusios šio gamtinio regiono šlapžemės, yra pereikvojami. Apie minėtuose skunduose išreikštus nuogastavimus rašytinių klausimų arba peticijų forma taip pat buvo informuotas Europos Parlamentas.
- 15 Pasibaigus pagal „EU-Pilot“ mechanizmą pradėti procedūrai, susijusiai su tuo, kaip Ispanijos Karalystė taiko Europos teisės aktus aplinkos srityje, 2014 m. spalio 17 d. Komisija išsiuntė šiai valstybei narei oficialų pranešimą, jame nurodė mananti, kad ši neįvykdė, pirma, įsipareigojimų pagal Direktyvos 2000/60 4 straipsnio 1 dalies b punktą, siejamą su jos 1 straipsnio 1 dalies a punktu ir V priedo 2.1.2 punktu, šios direktyvos 5 straipsnį, siejamą su jos II priedo 2.2 punktu, ir minėtos direktyvos 11 straipsnio 1 dalį, 3 dalies a, c ir e punktus, taip pat 4 dalį ir, antra, įsipareigojimų pagal Direktyvos 92/43 6 straipsnio 2 dalį, siejamą su 7 straipsniu, kiek tai susiję su saugomo Donjanos gamtinio regiono požeminio vandens telkiniais ir buveinėmis.
- 16 2015 m. vasario 11 d. Ispanijos Karalystė atsakė į oficialų pranešimą.
- 17 Išnagrinėjusi Ispanijos Karalystės atsakymą Komisija 2016 m. balandžio 29 d. išsiuntė jai pagrįstą nuomonę (toliau – pagrįsta nuomonė), joje pakartojo savo oficialiame pranešime išdėstytą poziciją, kad ši valstybė narė:
  - pirma, nesiėmė priemonių, būtinų neleisti prastėti saugomo Donjanos gamtinio regiono požeminio vandens telkinių būklei,

- antra, neatliko smulkesnio visų Almonte-Marismas vandeningojo sluoksnio požeminio vandens telkinių, kuriems kyla prastėjimo rizika, apibūdinimo,
  - trečia, neparengė tinkamų pagrindinių ir papildomų priemonių, kad jos būtų įtrauktos į 2009-2015 m. Gvadalkivyro hidrologinį planą ir į 2015-2021 m. Gvadalkivyro hidrologinį planą, ir
  - ketvirta, nesiėmė tinkamų priemonių, kad būtų išvengta Donjanos regiono saugomose teritorijose, visų pirma šio sprendimo 12 punkte paminėtose Donjanos (ZEPA/LIC ES ES0000024), Donjanos Šiaurės ir Vakarų (ZEPA/LIC ES6150009) ir *Dehesa del Estero y Montes de Moguer* (ZEC ES6150012) teritorijose, esančių natūralių buveinių ir rūšių buveinių blogėjimo.
- 18 Šioje pagrįstoje nuomonėje Komisija nurodė Ispanijos Karalystei iki 2016 m. birželio 29 d. pašalinti konstatuotus pažeidimus.
- 19 2016 m. rugpjūčio 9 d. Ispanijos Karalystė atsakė į pagrįstą nuomonę ir informavo Komisiją apie priemones, kurių imtasi siekiant pašalinti minėtus pažeidimus ir kurios iš esmės įtrauktos į 2015–2021 m. Gvadalkivyro hidrologinį planą. Ispanijos Karalystė taip pat atkreipė dėmesį į priemones, priimtas 2014 m. patvirtintame specialiaame drėkinimo teritorijų, esančių šiaurinėje Donjanos miškų masyvo dalyje, valdymo plane (toliau – 2014 m. specialus Donjanos drėkinimo planas).
- 20 Manydama, kad priemonės, apie kurias pranešė Ispanijos Karalystė, yra nepakankamos tam, kad būtų nutrauktas nurodytas įsipareigojimų neįvykdymas saugomame Donjanos gamtiniame regione, 2019 m. sausio 24 d. Komisija nusprendė pareikšti šį ieškinį.

III. Dėl prašymo leisti pateikti naujų įrodymų pasibaigus rašytinei proceso daliai

- 21 2021 m. balandžio 14 d. raštu Ispanijos Karalystė pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 128 straipsnio 2 dalį pateikė prašymą leisti pateikti naujų įrodymų pasibaigus rašytinei proceso daliai ir perdavė šiam teismui dokumentą „Pasaulio paveldo centro / UICN / Ramsar bendros Donjanos nacionalinio parko stebėjimo misijos galutinė ataskaita“, kurį UNESCO 2021 m. balandžio 8 d. išsiuntė šiai valstybei narei.
- 22 Pagal Procedūros reglamento 128 straipsnio 2 dalį šalis, norinti pateikti įrodymų ar pasiūlymų pateikti įrodymus pasibaigus rašytinei proceso daliai, nurodo priežastis, dėl kurių uždelsė juos pateikti, o pirmininkas, vadovaudamasis teisėjo pranešėjo siūlymu ir išklausęs generalinį advokatą, gali nustatyti kitai šaliai terminą pareikšti nuomonę dėl šių įrodymų.
- 23 Nagrinėjamu atveju Teisingumo Teismas jau turi daugumą šioje ataskaitoje pateiktos informacijos ir mano turintis pakankamai informacijos sprendimui priimti, o bylos nereikia nagrinėti remiantis naujais įrodymais, dėl kurių šalys nepateikė nuomonės. Todėl Ispanijos Karalystės prašymas netenkintinas.

IV. Dėl ieškinio

- 24 Grįsdama savo ieškinį Komisija tvirtina, kad Ispanijos Karalystė neįvykdė įsipareigojimų pagal Direktyvą 2000/60, kiek tai susiję su saugomo Donjanos gamtinio regiono saugomose teritorijose esančiais požeminio vandens telkiniais, ir įsipareigojimų pagal Direktyvą 92/43, kiek tai susiję su minėtose teritorijose esančiomis natūraliomis buveinėmis ir rūšių buveinėmis.

A. Dėl įsipareigojimų pagal Direktyvą 2000/60 neįvykdymo

- 25 Komisija iš esmės kaltina Ispanijos Karalystę tuo, kad ši nesiėmė visų pagal Direktyvą 2000/60 reikalaujamų priemonių tam, kad būtų kompensuotas požeminio vandens telkinių prastėjimas saugomame Donjanos gamtiniame regione. Jos teigimu, šis prastėjimas susijęs, be kita ko, su antropogenine veikla, dėl kurios keičiasi požeminio vandens ėmimo ir papildymo pusiausvyra.
- 26 Komisija nurodo tris pagrindus, grindžiamus, pirma, Direktyvos 2000/60 4 straipsnio 1 dalies b punkto, siejamo su 1 straipsnio a punktu, ir jos V priedo 2.1.2 punkto pažeidimu, antra, šios direktyvos 5 straipsnio, siejamo su šios direktyvos II priedo 2.2 punktu, pažeidimu ir, trečia, tos pačios direktyvos 11 straipsnio 1 dalies, 3 dalies a, c ir e punktų bei 4 dalies pažeidimu.

1. Dėl pirmojo pagrindo

a) Šalių argumentai

- 27 Komisija tvirtina, kad Ispanijos Karalystė, pažeisdama Direktyvos 2000/60 4 straipsnio 1 dalies b punkto i papunktį, nesiėmė priemonių, būtinų neleisti prastėti saugomo Donjanos gamtinio regiono požeminio vandens telkinių būklei. Ji pažymi, kad pagal šią nuostatą, siejamą su šios direktyvos V priedo 2.1.2 punktu, valstybės narės įpareigojamos vengti to, kad dėl antropogeninės veiklos pasikeistų požeminio vandens lygis ir taip būtų pakenkta sausumos ekosistemoms, kurios tiesiogiai priklauso nuo šių vandens telkinių.
- 28 Komisija visų pirma pabrėžia, kad 2009–2015 m. Gvadalkivyro hidrologinis planas ir 2015–2021 m. Gvadalkivyro hidrologinis planas rodo, jog Ispanijos Karalystė neįvykdė įsipareigojimų pagal Direktyvos 2000/60 4 straipsnio 1 dalies b punktą.
- 29 Taigi, 2009–2015 m. Gvadalkivyro hidrologiniame plane klaidingai nurodydama, kad Almonte-Marismas vandeningojo sluoksnio „kiekybinė būklė“ yra „gera“, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2000/60 V priedo 2.1.2 punktą, Ispanijos Karalystė neįvertino nuolatinio prastėjimo, kurį lemia Donjanos regiono vandeningųjų sluoksnių pereikvojimas dėl pernelyg didelio vandens ėmimo nuolat besiplečiantiems drėkinamos žemės plotams, ir nesiėmė būtinų priemonių šiam prastėjimui išvengti. Šiuo klausimu Komisija pažymi, kad dėl sumažėjusio požeminio vandens lygio šiame vandeningajame sluoksnyje vyksta laikinųjų lagūnų rūgštėjimas ir taip daroma didelė žala sausumos ekosistemoms, kurios tiesiogiai priklauso nuo to paties vandeningojo sluoksnio.
- 30 Be to, Komisija teigia, kad nurodytą prastėjimą patvirtino 2015–2021 m. Gvadalkivyro hidrologinis planas, kuriame Almonte-Marismas vandeningasis sluoksnis buvo padalytas į penkis požeminio vandens telkinius. Komisija pažymi, kad šiame hidrologiniame plane oficialiai pripažinta, jog trys iš šių vandens telkinių, t. y. Marismas, Almontė ir La Rocina (toliau – trys vandens telkiniai) yra blogos kiekybinės būklės, o du iš jų, t. y. Marismas ir Almontė, taip pat blogos cheminės būklės.
- 31 Galiausiai Komisija pabrėžia, kad, kaip rodo *Confederación Hidrográfica del Guadalquivir* (Gvadalkivyro hidrografijos konfederacija, Ispanija) ataskaita, trijų vandens telkinių, kurie maitina Almonte-Marismas vandeningąjį sluoksnį, prastėjimas šiuo metu tęsiasi ir toliau daroma žala sausumos ekosistemoms, kurios tiesiogiai priklauso nuo šių vandens telkinių, net ir po to, kai imtasi į 2015–2021 m. Gvadalkivyro hidrologinį planą įtrauktų priemonių.
- 32 Ispanijos Karalystė ginčija Komisijos argumentus ir teigia, kad iš Direktyvos 2000/60 4 straipsnio 1 dalies b punkto kylančių įsipareigojimų buvo visiškai laikomasi iš pradžių pagal 2009–2015 m. Gvadalkivyro hidrologinį planą, o vėliau – 2015–2021 m. Gvadalkivyro hidrologinį planą.

- 33 Ispanijos Karalystė tvirtina, kad Direktyvos 2000/60 4 straipsnio 4 dalyje numatyta galimybė atidėti iš šios direktyvos 4 straipsnio 1 dalies b punkto kylančių išipareigojimų vykdymą, siekiant laipsniškai įgyvendinti „su vandens telkiniais susijusius tikslus“. Ispanijos Karalystė teigia pasinaudojusi šia galimybe, nes, įsigaliojus 2015–2021 m. Gvadalkivyro hidrologiniam planui, konstatavo, kad neįmanoma pasiekti tikslo, jog Almonte-Marismas vandeningasis sluoksnis būtų geros kiekybinės būklės, visų pirma kiek tai susiję su trimis vandens telkiniais.
- 34 Be to, Ispanijos Karalystė tvirtina, kad buvo imtasi tinkamų priemonių tam, kad būtų laikomasi Direktyvos 2000/60 nuostatų ir taip išvengta tolesnio atitinkamų vandens telkinių prastėjimo. Šios priemonės apima vandens bendro ėmimo iš vandens telkinių sumažinimą maždaug 10 %, trijų vandens telkinių, kuriems nepavyksta pasiekti „geros kiekybinės būklės“ tikslo, kvalifikavimą kaip vandens telkinių, „galinčių nepasiekti geros kiekybinės būklės“, požeminio vandens ėmimo pakeitimą paviršinio vandens ėmimu, tikrinimų intensyvinimą Donjanos regione nuo 2015 m. siekiant išvengti vandens ėmimo be leidimo, taip pat baudų skyrimo procedūrų vykdymą ir šulinių, iš kurių vanduo imamas neteisėtai, uždarymą. Ispanijos Karalystė pažymi, kad priimtose priemonės pasirodė esančios veiksmingos, nes nuolatinis Almontės vandens telkinio būklės prastėjimas baigėsi, o La Rocina ir Marismas vandens telkinių būklė pagerėjo.

b) Teisingumo Teismo vertinimas

- 35 Iš pradžių primintina, kad Direktyva 2000/60 yra remiantis EB 175 straipsnio 1 dalimi (dabar – SESV 192 straipsnio 1 dalis) priimta pagrindų direktyva. Ja nustatomi bendrieji vandens apsaugos principai ir bendra veiksmų sistema, taip pat užtikrinamas bendrųjų principų ir struktūrų, leidžiančių saugoti vandenį Europos Sąjungoje ir jį ekologiškai tvariai naudoti, koordinavimas, integracija ir plėtojimas tolesnėje perspektyvoje. Direktyvoje nustatytus bendruosius principus ir bendrą veiksmų sistemą vėliau turi plėtoti valstybės narės, per šioje direktyvoje nustatytus terminus priimdamos konkrečias priemones. Tačiau ja nesiekama visiškai suderinti valstybių narių teisės aktų vandens srityje (2015 m. liepos 1 d. Sprendimo *Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland*, C-461/13, EU:C:2015:433, 34 punktą ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 36 Remiantis Direktyvos 2000/60 1 straipsnio a punktu, šios direktyvos tikslas – nustatyti vidaus paviršinių vandenų, tarpinių vandenų, pakrančių vandenų ir požeminio vandens apsaugos sistemą, kuri neleistų toliau prastėti vandenų ir sausumos ekosistemų, kurios tiesiogiai priklausomos nuo vandenų ekosistemų, būklei, ją apsaugotų ir pagerintų (2015 m. liepos 1 d. Sprendimo *Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland*, C-461/13, EU:C:2015:433, 36 punktą).
- 37 Taigi, galutinis Direktyvos 2000/60 tikslas – koordinuotais veiksmais pasiekti viso Sąjungos vandens, įskaitant požeminį, „gerą būklę“.
- 38 Aplinkos tikslai, kuriuos turi pasiekti valstybės narės, kiek tai susiję su požiminiu vandeniu, nurodyti Direktyvos 2000/60 4 straipsnio 1 dalies b punkte.
- 39 Šioje nuostatoje nustatyti du atskiri, nors ir neatsiejami, išipareigojimai. Viena vertus, pagal šios nuostatos i punktą valstybės narės įgyvendina būtinas priemones, skirtas neleisti teršalams patekti į požeminį vandenį arba juos apriboti ir neleisti požeminio vandens telkinių būklei prastėti. Kita vertus, pagal šios nuostatos i ir ii papunkčius valstybės narės apsaugo, gerina ir atnaujiną visus požeminio vandens telkinius, kad gera būklė būtų pasiekta ne vėliau kaip 2015 m. pabaigoje. Darytina išvada, kad pirmasis išipareigojimas, kylantis iš Direktyvos 2000/60 4 straipsnio 1 dalies b punkto i papunkčio, yra išipareigojimas neleisti visų požeminio vandens telkinių būklei prastėti, o šios direktyvos 4 straipsnio 1 dalies b punkto ii ir iii papunkčiuose nustatytas antrasis išipareigojimas skirtas pagerinti šiai būklei (šiuo klausimu žr. 2020 m. gegužės 28 d. Sprendimo *Land Nordrhein-Westfalen*, C-535/18, EU:C:2020:391, 69 punktą).

- 40 Be to, Direktyvos 2000/60 4 straipsnio 1 dalies b punkte nustatytas ryšys tarp apsaugos priemonių, kurios yra būtinos siekiant neleisti visų požeminio vandens telkinių būklei prastėti ir kurių valstybės narės turi imtis pagal šią nuostatą, ir išankstinio atitinkamo upės baseino rajono valdymo plano buvimo (šiuo klausimu žr. 2012 m. rugsėjo 11 d. Sprendimo *Nomarchiaki Aftodioikisi Aitolokarnanias ir kt.*, C-43/10, EU:C:2012:560, 52 punktą).
- 41 Be to, reikia priminti, jog, siekiant užtikrinti, kad valstybės narės įgyvendintų Sąjungos teisės aktų leidėjo siekiamus kokybinius tikslus, t. y. išsaugoti arba atkurti gerą požeminio vandens kiekybinę ir cheminę būklę, Direktyvoje 2000/60 numatytos kelios nuostatos (be kita ko, 5 ir 11 straipsniai bei V priedas), kuriomis nustatomas sudėtingas, iš kelių detalai reglamentuotų etapų susidedantis procesas, kad valstybėms narėms būtų sudaryta galimybė įgyvendinti būtinas priemones, atsižvelgiant į jų teritorijoje esančių identifikuotų vandens telkinių ypatumus ir charakteristikas (šiuo klausimu žr. 2015 m. liepos 1 d. Sprendimo *Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland*, C-461/13, EU:C:2015:433, 41 ir 42 punktus).
- 42 Galiausiai iš Direktyvos 2000/60 4 straipsnio teksto, struktūros ir tikslo matyti, kad šios direktyvos 4 straipsnio 1 dalies a ir b punktuose numatyti įsipareigojimai dėl paviršinio ir požeminio vandens yra privalomojo pobūdžio (šiuo klausimu žr. 2020 m. gegužės 28 d. Sprendimo *Land Nordrhein-Westfalen*, C-535/18, EU:C:2020:391, 72 punktą).
- 43 Darytina išvada, kad, kaip teigia Komisija, Direktyvos 2000/60 4 straipsnio 1 dalies b punktas neapsiriboja vien tikslų planuoti valdymą paskelbimu vartojant programinę formuluotę, bet turi ir privalomąjį poveikį kiekvienu šioje direktyvoje numatytos procedūros etapu, kai tik nustatoma atitinkamo vandens telkinio ekologinė būklė (2020 m. gegužės 28 d. Sprendimo *Land Nordrhein-Westfalen*, C-535/18, EU:C:2020:391, 73 punktas).
- 44 Nurodydama šį pagrindą Komisija kaltina Ispanijos Karalystę nesilaikius tik Direktyvos 2000/60 4 straipsnio 1 dalies b punkto i papunktyje numatyto įsipareigojimo neleisti prastėti požeminio vandens telkinių būklei.
- 45 Iš to matyti, kad jau dabar reikia atmesti Ispanijos Karalystės argumentą, kad pagal Direktyvos 2000/60 4 straipsnio 4 dalį jai leidžiama atidėti iš šios direktyvos 4 straipsnio 1 dalies b punkto kylančių įsipareigojimų vykdymą, kiek tai susiję, be kita ko, su trimis vandens telkiniais, esančiais saugomame Donjanos gamtiniame regione. Kaip savo išvados 153 punkte pažymėjo generalinė advokatė, Direktyvos 2000/60 4 straipsnio 1 dalies b punkte nustatytų tikslų įgyvendinimo atidėjimo išimtis taikoma tik šios nuostatos ii papunktyje įtvirtintam įsipareigojimui pagerinti, o ne i papunktyje nurodytam įsipareigojimui neleisti prastėti, kurio nesilaikymu Komisija kaltina nagrinėjamu atveju.
- 46 Dėl to, ar Ispanijos Karalystė, pažeisdama Direktyvos 2000/60 4 straipsnio 1 dalies b punkto i papunktį, neįvykdė įsipareigojimo neleisti blogėti saugomo Donjanos gamtinio regiono požeminio vandens telkinių būklei, pirmiausia reikia priminti, kad, remiantis suformuota jurisprudencija, vykstant procedūrai dėl įsipareigojimų neįvykdymo Komisija turi įrodyti, kad nurodomas įsipareigojimų neįvykdymas egzistuoja, ir pateikti Teisingumo Teismui įrodymų, būtinų tam, kad šis galėtų patikrinti šio įsipareigojimų neįvykdymo egzistavimą, o Komisija negali remtis kokia nors prezumpcija (šiuo klausimu žr. 2020 m. kovo 5 d. Sprendimo *Komisija / Kipras (Miesto nuotekų surinkimas ir valymas)*, C-248/19, nepaskelbtas Rink., EU:C:2020:171, 20 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).
- 47 Be to, valstybė narė turi iš esmės ir išsamiai užginčyti pateiktus įrodymus ir iš jų išplaukiančias pasekmes tik tuo atveju, jei Komisija pateikė pakankamai įrodymų nurodomam įsipareigojimų neįvykdymui patvirtinti (pagal analogiją žr. 2019 m. kovo 28 d. Sprendimo *Komisija / Airija (Nuotekų surinkimo ir valymo sistema)*, C-427/17, nepaskelbtas Rink., EU:C:2019:269, 39 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

- 48 Galiausiai, remiantis jurisprudencija, iš Direktyvos 2000/60 4 straipsnio struktūros matyti, kad vandens telkinio būklės suprastėjimas, net laikinas, leidžiamas tik taikant griežtas sąlygas ir riba, kurią peržengus konstatuojamas išipareigojimo neleisti prastėti vandens telkinio būklei pažeidimas, turi būti žema (šiuo klausimu žr. 2015 m. liepos 1 d. Sprendimo *Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland*, C-461/13, EU:C:2015:433, 67 punktą).
- 49 Kaip savo išvados 123–134 punktuose pažymėjo generalinė advokatė, sąvoka „prastėjimas“, kaip ji suprantama pagal šią nuostatą, kalbant apie požeminius vandenius, kurie jau yra blogos būklės, reiškia papildomą jau esančio deficito padidėjimą, taigi didesnę (palyginti su ankstesne padėtimi) poreikvojimą. Šiuo klausimu pažymėtina, kad požeminio vandens ėmimo ir jo pasipildymo pusiausvyros nebuvimas reiškia, jog požeminio vandens telkinio kiekybinė būklė nėra gera, kaip apibrėžta Direktyvos 2000/60 V priedo 2.1.2 punkte, tačiau tai savaime nėra prastėjimas, kaip tai suprantama pagal šios direktyvos 4 straipsnio 1 dalies b punkto i papunktį. Priemonių, kurios būtinos norint pasiekti šią pusiausvyrą (pavyzdžiui, pernelyg didelio ėmimo nutraukimas), taigi, ir gerą atitinkamo požeminio vandens telkinio būklę, patvirtinimas išplaukia iš išipareigojimo pagerinti, kaip jis suprantamas pagal minėtos direktyvos 4 straipsnio 1 dalies b punkto ii papunktį. Todėl tol, kol nepadidėja blogos kiekybinės būklės požeminio vandens telkinio poreikvojimo laipsnis, šios būklės prastėjimo, kuris prieštarautų tos pačios direktyvos 4 straipsnio 1 dalies b punkto i papunktyje numatytam išipareigojimui, nėra.
- 50 Komisija mano, kad yra saugomo Donjanos gamtinio regiono požeminio vandens telkinių būklės prastėjimas, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2000/60 4 straipsnio 1 dalies b punkto i papunktį, nes, pirma, 2009–2015 m. Gvadalkivyro hidrologiniame plane yra Almonte-Marismas vandeningojo sluoksnio kiekybinės būklės kvalifikavimo klaida, antra, 2015–2021 m. Gvadalkivyro hidrologiniame plane trijų vandens telkinių „kiekybinė būklė“ laikoma „bloga“ ir, trečia, dėl 2015–2021 m. Gvadalkivyro hidrologiniame plane nustatytų nepakankamų priemonių trijų vandens telkinių būklė suprastėjo.
- 1) Dėl 2009–2015 m. Gvadalkivyro hidrologiniame plane padarytos Almonte-Marismas vandeningojo sluoksnio kiekybinės būklės kvalifikavimo klaidos*
- 51 Visų pirma Komisija kaltina Ispanijos Karalystę tuo, kad ši 2009–2015 m. Gvadalkivyro hidrologiniame plane klaidingai nurodė, jog Almonte-Marismas vandeningasis sluoksnis yra „geros kiekybinės būklės“, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2000/60 V priedo 2.1.2 punktą, todėl nusprendė, kad antropogeninės priežastys neturėjo įtakos šio vandeningojo sluoksnio lygio pokyčiams, dėl kurių gali būti nepasiekti šioje direktyvoje numatyti aplinkos apsaugos tikslai, arba šis lygis negali pakenkti ekosistemoms, kurios tiesiogiai nuo jo priklauso. Komisijos teigimu, šis klaidingas kvalifikavimas yra įrodymas to, kad Ispanijos Karalystė nenustatė būtinų priemonių, kad būtų neleistą prastėti Donjanos regione esančių požeminio vandens telkinių būklei, be kita ko, siekiant sumažinti per didelį vandens ėmimą.
- 52 Kaip matyti iš Teisingumo Teismo turimos bylos medžiagos, 2009–2015 m. Gvadalkivyro hidrologinio plano patvirtinimo dieną, t. y. 2013 m. gegužės 17 d., buvo pakankamai duomenų, leidžiančių manyti, jog Almonte-Marismas vandeningasis sluoksnis neatitinka reikalavimų, kad jį būtų galima laikyti „geros kiekybinės būklės“ vandens telkiniu, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2000/60 V priedo 2.1.2 punktą.
- 53 Iš tiesų Komisija pateikė kelis iš įvairių mokslo ir oficialių šaltinių gautus dokumentus, kuriuos pridėjo prie ieškinio ir kurie įrodo, kad minėto plano patvirtinimo metu buvo kilusi grėsmė, jog Almonte-Marismas vandeningasis sluoksnis nepasieks Direktyvoje 2000/60 nustatytų tikslų dėl antropogeninių pokyčių, visų pirma dėl per didelio vandens ėmimo iš drėkinamų Donjanos regiono žemės plotų.

- 54 Be to, kaip teigia Komisija, Donjanos regiono teritorijos tvarkymo plane, patvirtintame 2003 m. gruodžio 9 d. *Decreto 341/2003 del Gobierno de la Comunidad Autónoma de Andalucía por el que se aprueba el Plan de Ordenación del Territorio del ámbito de Doñana y se crea su Comisión de Seguimiento* (Andalūzijos autonominio regiono vyriausybės Karaliaus dekretas 341/2003 dėl Donjanos regiono teritorijos tvarkymo plano patvirtinimo) (BOJA, Nr. 22, 2004 m. sausio 3 d., p. 2866), Ispanijos vandenų administracijai jau buvo rekomenduota visą Almonte-Marismas vandeningąjį sluoksnį pripažinti poreikvjamu arba galinčiu tokiu būti, siekiant sumažinti jo poreikvojimo ir vandens kokybės suprastėjimo grėsmę.
- 55 Vis dėlto, nors šio sprendimo 53 ir 54 punktuose nurodyta 2003, 2008, 2009 ir 2012 m. informacija gali įrodyti, kad 2009–2015 m. Gvadalkivyro hidrologinio plano patvirtinimo dieną Almonte-Marismas vandeningasis sluoksnis nebuvo „geros kiekybinės būklės“, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2000/60 V priedo 2.1.2 punktą, ši informacija neleidžia konstatuoti, kad tame plane pateiktas vandeningojo sluoksnio kiekybinės būklės klaidingas kvalifikavimas lėmė tai, jog saugomo Donjanos gamtinio regiono požeminio vandens telkiniai suprastėjo, kaip tai apibrėžta šio sprendimo 48 punkte.
- 56 Iš to, kas išdėstyta, matyti, kad Komisija neįrodė, jog Ispanijos Karalystė neįvykdė išpareigojimų pagal Direktyvos 2000/60 4 straipsnio 1 dalies b punkto i papunktį, kai 2009–2015 m. Gvadalkivyro hidrologiniame plane klaidingai kvalifikavo saugomo Donjanos gamtinio regiono požeminio vandens telkinių kiekybinę būklę.

2) Dėl trijų vandens telkinių „blogos kiekybinės būklės“ kvalifikavimo 2015–2021 m. Gvadalkivyro hidrologiniame plane

- 57 Komisija tvirtina, kad Almonte-Marismas vandeningojo sluoksnio kiekybinės būklės suprastėjimo įrodymas išplaukia iš to, kad 2016 m. sausio mėn. tvirtinant 2015–2021 m. Gvadalkivyro hidrologinį planą šis vandeningasis sluoksnis buvo padalytas į penkis vandens telkinius, iš kurių trys buvo laikomi „blogos kiekybinės būklės“, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2000/60 V priedo 2.1.2 punktą. Komisijos teigimu, šio plano dalinis pakeitimas yra netiesioginis patvirtinimas, kad saugomo Donjanos gamtinio regiono požeminio vandens telkinių būklė suprastėjo, palyginti su 2009–2015 m. Gvadalkivyro hidrologiniame plane nurodyta jų būkle.
- 58 Vis dėlto tokie argumentai yra nepriimtini.
- 59 Iš Teisingumo Teismui pateiktos bylos medžiagos matyti, kad naujas saugomo Donjanos gamtinio regiono požeminio vandens telkinių kiekybinės būklės kvalifikavimas yra tik viso Almonte-Marismas vandeningojo sluoksnio padalijimo į penkis atskirus vandens telkinius, siekiant jį įvertinti, pasekmė. Dėl šio padalijimo bloga kiekybinė trijų vandens telkinių būklė tapo matoma, nors 2009–2015 m. Gvadalkivyro hidrologiniame plane Almonte-Marismas vandeningasis sluoksnis, kuris buvo vertinamas kaip visuma, laikytas geros kiekybinės būklės.
- 60 Taigi, kaip nurodė Ispanijos Karalystė, patvirtinus 2009–2015 m. Gvadalkivyro hidrologinį planą, laipsniškai surinkta informacija parodė, kad šiam planui trūko techninio tikslumo, kiek tai susiję su pirmosiomis Direktyvos 2000/60 įgyvendinimo priemonėmis. Dėl šios priežasties Almonte-Marismas vandeningasis sluoksnis 2015–2021 m. Gvadalkivyro hidrologiniame plane buvo padalytas į penkis atskirus vandens telkinius, kad būtų galima teritoriniu lygmeniu lengviau nustatyti problemas, tiksliau identifikuoti teritorijas, dėl kurių kyla grėsmė, kad nebus pasiekti šioje direktyvoje nustatyti tikslai, ir taip parengti veiksmingesnius ir tinkamesnius atsakomuosius veiksmus, kurių esmė – per didelio vandens ėmimo sumažinimas.

- 61 Be to, Komisijos pateiktais įrodymais negalima įrodyti, kad trys vandens telkiniai, kurie laikomi esančiais „blogos kiekybinės būklės“, iki Almonte-Marismas vandeningojo sluoksnio padalijimo buvo geresnės būklės. Priešingai, kaip matyti iš šio sprendimo 52 punkto, Komisijos pateikti dokumentai įrodo, kad prieš patvirtinant 2009–2015 m. Gvadalkivyro hidrologinį planą buvo pakankamai pagrindų manyti, jog šis vandeningasis sluoksnis nėra geros kiekybinės būklės. Todėl iš 2015–2021 m. Gvadalkivyro hidrologiniame plane nurodytos blogos kiekybinės trijų vandens telkinių būklės negalima daryti išvados, kad ši būklė suprastėjo, palyginti su ta, kuri nurodyta 2009–2015 m. Gvadalkivyro hidrologiniame plane.
- 62 Taigi Komisija neįrodė, kad Almonte-Marismas vandeningojo sluoksnio „geros kiekybinės būklės“ kvalifikavimo pasikeitimas, kaip nurodytas 2009–2015 m. Gvadalkivyro hidrologiniame plane, 2015–2021 m. Gvadalkivyro hidrologiniame plane nurodžius, kad trys vandens telkiniai yra „blogos kiekybinės būklės“, buvo minėto vandeningojo sluoksnio būklės suprastėjimo, kaip jis apibrėžtas šio sprendimo 48 punkte, pasekmė.
- 3) *Dėl saugomo Donjanos gamtinio regiono požeminio vandens telkinių prastėjimo, 2015–2021 m. Gvadalkivyro hidrologiniame plane nustatčius nepakankamas priemonės*
- 63 Komisija teigia, kad dėl 2015–2021 m. Gvadalkivyro hidrologiniame plane nustatytų nepakankamų priemonių „prastėjimas“, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2000/60 4 straipsnio 1 dalies b punkto i papunktį, tęsiasi ir dar nepakeitė krypties, todėl kyla grėsmė, kad gera kiekybinė trijų vandens telkinių būklė per minėtoje direktyvoje numatytus terminus nebus pasiekta.
- 64 Pirmiausia reikia priminti, kad pagal suformuotą jurisprudenciją išipareigojimų neįvykdymas turi būti vertinamas atsižvelgiant į atitinkamos valstybės narės padėtį pagrįstoje nuomonėje nustatyto termino pabaigoje, o į vėlesnius pasikeitimus Teisingumo Teismas negali atsižvelgti (žr. 2019 m. kovo 28 d. Sprendimo *Komisija / Airija (Nuotekų surinkimo ir valymo sistema)*, C-427/17, nepaskelbtas Rink., EU:C:2019:269, 140 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).
- 65 Kadangi pagrįstoje nuomonėje nustatytas terminas nagrinėjamu atveju yra 2016 m. birželio 29 d., reikia atmesti dalį medžiagos, kurią pateikė Komisija, siekdama įrodyti tolesnį saugomo Donjanos gamtinio regiono požeminio vandens telkinių kiekybinės būklės prastėjimą, visų pirma daugumą Ispanijos spaudos straipsnių ir nevyriausybinių organizacijos „World Wildlife Fund“ (WWF) ataskaitas, kuriose pateikta su 2017, 2018 ir 2019 m. susijusi informacija.
- 66 Dėl to, ar Ispanijos Karalystė neįvykdė išipareigojimo neleisti prastėti šiems vandens telkiniams iki 2016 m. birželio 29 d., Komisija iš esmės mano, kad esamą tolesnį minėtų vandens telkinių kiekybinės būklės prastėjimą įrodo pernelyg didelis paskesnis Donjanos regiono požeminio vandens ėmimas ir paviršinio vandens bei ekosistemų prastėjimas.
- 67 Dėl pernelyg didelio paskesnio Donjanos regiono požeminio vandens ėmimo Komisija teigia, kad įvairūs įrodymai, paimti iš mokslo tyrimų, Ispanijos valdžios institucijų ataskaitų ir spaudos straipsnių, kurių kopijos pridėtos prie ieškinio, patvirtina, jog nuo 2000 m. Donjanos regione drėkinamų žemių plotai lėtai ir nuolat didėja.
- 68 Nors tokie įrodymai gali būti Almonte-Marismas vandeningojo sluoksnio nuolatinio pereikvojimo požymis, šie dokumentai neįrodo, kad toks pereikvojimas dar padidėjo ir dėl to šis vandeningasis sluoksnis nuo 2015–2021 m. Gvadalkivyro hidrologinio plano patvirtinimo 2016 m. sausio 8 d. suprastėjo.
- 69 Komisijos pateikti dokumentai, visų pirma prie ieškinio pridėtos 2017 m. balandžio mėn. Gvadalkivyro hidrografijos konfederacijos ataskaita apie Almonte-Marismas vandeningojo sluoksnio būklę 2015–2016 m. hidrologiniais metais ir 2018 m. rugpjūčio 10 d. *Defensor del Pueblo* (Ispanijos

ombudsmenas) ataskaita, tik įspėja, kad nuolatinis požeminio vandens išteklių naudojimas kelia grėsmę gerai šio vandeningojo sluoksnio ir nuo jo priklausomų sausumos ekosistemų būklei, todėl kyla grėsmė, kad gera kiekybinė būklė, kiek tai susiję su trimis vandens telkiniais, kurių kiekybinė būklė laikoma bloga, nebus pasiekta. Tai, kad požeminio vandens telkiniai išlieka blogos kiekybinės būklės, savaime nereiškia, kad, kaip pažymėta šio sprendimo 49 punkte, po 2015–2021 m. Gvadalkivyro hidrologinio plano patvirtinimo ji dar suprastėjo.

- 70 Be to, kaip savo išvados 130 punkte pažymėjo generalinė advokatė, esant blogai kiekybinei požeminio vandens būklei, Direktyvos 2000/60 4 straipsnio 1 dalies b punkto i papunktyje nurodytu įsipareigojimu neleisti šiai būklei prastėti negali būti reikalaujama sumažinti pernelyg didelį požeminio vandens ėmimą tiek, kad būtų pasiekta pusiausvyra tarp požeminio vandens ėmimo ir papildymo. Ši pusiausvyra atitinka gerą kiekybinę būklę (kaip tai suprantama pagal šios direktyvos V priedo 2.1.2 punkto pirmą sakinį), kuri turi būti pasiekta įgyvendinant minėtos direktyvos 4 straipsnio 1 dalies b punkto ii ir iii papunkčiuose numatytą pagerinimo įsipareigojimą, kurio laikymasis pateikiant šį pagrindą nebuvo ginčijamas.
- 71 Taigi iš to, kas išdėstyta, matyti, kad tuo atveju, kai požeminio vandens telkinių kiekybinė būklė yra bloga, kaip buvo konstatuota 2015–2021 m. Gvadalkivyro hidrologiniame plane, Direktyvos 2000/60 4 straipsnio 1 dalies b punkto i papunktyje numatytas įsipareigojimas neleisti prastėti šių vandens telkinių kiekybinei būklei reikalauja tik to, kad požeminio vandens ėmimas toliau nedidėtų, kad nepablogėtų konstatuota bloga kiekybinė būklė. Vis dėlto Komisija nepateikė įrodymų, kad požeminio vandens ėmimas būtų padidėjęs po 2015–2021 m. Gvadalkivyro hidrologinio plano patvirtinimo ar būtų pablogėjusi konstatuota bloga kiekybinė Almonte-Marismas vandeningojo sluoksnio būklė.
- 72 Vis dėlto Ispanijos Karalystė pateikė Gvadalkivyro hidrografijos konfederacijos surinktus stebėsenos duomenis, kuriuose nurodyta, kad bent jau nuo 2015 m. Almonte-Marismas vandeningojo sluoksnio požeminio vandens telkinių būklės rodiklis krypta į ankstesnius lygius, o tai yra tendencija, pastebima tiek dėl visų Almonte-Marismas vandeningojo sluoksnio vandens telkinių, tiek dėl trijų požeminio vandens telkinių, visų pirma dėl La Rocina. Taigi reikia konstatuoti, kad, remiantis esamais oficialiais registrais, maždaug nuo 2015 m. saugomo Donjanos gamtinio regiono požeminio vandens telkiniuose esama labai nedidelių teigiamų pokyčių po to, kai buvo įgyvendintos konkrečios priemonės, kuriomis tame regione siekiama sumažinti požeminio vandens ėmimą.
- 73 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, konstatuotina, kad Komisija neįrodė, jog saugomo Donjanos gamtinio regiono požeminio vandens telkinių bloga kiekybinė būklė dėl padidėjusio vandens ėmimo suprastėjo ir taip buvo pažeistas 2000/60 4 straipsnio 1 dalies b punkto i papunktyje numatytas įsipareigojimas neleisti požeminiam vandeniui prastėti.
- 74 Dėl paviršinio vandens ir ekosistemų prastėjimo reikia pažymėti, kad, kaip savo išvados 149 punkte pažymėjo generalinė advokatė, prastėjimas gali būti atitinkamo požeminio vandens telkinio blogos kiekybinės būklės požymis, bet ne požymis, patvirtinantis papildomą šios būklės prastėjimą. Be to, Komisija taip pat neįrodė, kad tokie požymiai rodo saugomo Donjanos gamtinio regiono visų požeminio vandens telkinių kiekybinės būklės prastėjimą.
- 75 Darytina išvada, kad Komisija neįrodė trijų vandens telkinių būklės prastėjimo dėl 2015–2021 m. Gvadalkivyro hidrologiniame plane nustatytų priemonių.
- 76 Iš viso to, kas išdėstyta, matyti, kad Komisija neįrodė, jog Ispanijos Karalystė neįvykdė įsipareigojimo neleisti prastėti saugomo Donjanos gamtinio regiono požeminio vandens telkinių būklei, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2000/60 4 straipsnio 1 dalies b punkto i papunktį.

2. Dėl antrojo pagrindo

a) Šalių argumentai

- 77 Komisija tvirtina, kad Ispanijos Karalystė klaidingai taikė Direktyvos 2000/60 5 straipsnio 1 dalį, siejamą su šios direktyvos II priedo 2.2 punktu, nes smulkiau neapibūdino Donjanos regiono požeminio vandens telkinių, dėl kurių kyla grėsmė, kad nebus pasiekti šioje direktyvoje nustatyti tikslai, todėl nenustatė priemonių, būtinų šiems minėtos direktyvos tikslams pasiekti.
- 78 Iš esmės ji kaltina Ispanijos Karalystę tuo, kad ši 2009–2015 m. Gvadalkivyro hidrologiniame plane nepakankamai įvertino vandens ėmimo poveikį Donjanos regiono požeminio vandens telkiniams ir nenustatė požeminio vandens telkinių, dėl kurių kyla grėsmė, kad nebus pasiekti minėti tikslai. Jos teigimu, dėl šio nepakankamo pradinio apibūdinimo Ispanijos Karalystė neatliko smulkesnio apibūdinimo, kaip to reikalaujama pagal Direktyvos 2000/60 II priedo 2.2 punktą, dėl to vėliau nepriėmė priemonių, būtinų šiems tikslams pasiekti.
- 79 Be to, Komisija tvirtina, kad 2015–2021 m. Gvadalkivyro hidrologiniame plane pateiktas apibūdinimas nepašalina Direktyvos 2000/60 nuostatų pažeidimo, nes šis naujas apibūdinimas lieka neišsamus ir neatitinka visų šios direktyvos reikalavimų, be kita ko, susijusių su teisingu atitinkamų požeminio vandens telkinių kiekybinės būklės nustatymu. Šiuo klausimu Komisija pažymi, pirma, kad padalijus Almonte-Marismas vandeningąjį sluoksnį į penkis atskirus požeminio vandens telkinius nepateikta pakankamai tikslaus šių vandens telkinių cheminės ir kiekybinės būklės aprašymo, taip užkertant kelią Direktyvoje 2000/60 nustatytiems tikslams įgyvendinti. Antra, Komisija nurodo nepakankamą mokslo informaciją, turėtą atliekant minėtų vandens telkinių apibūdinimą. Trečia, ji pažymi, kad vandens ėmimo poveikio ir įtakos saugomo Donjanos gamtinio regiono požeminio vandens telkiniams analizė turi didelių spragų.
- 80 Komisija daro išvadą, kad Ispanijos valdžios institucijos neteisingai įvertino šių vandens telkinių kiekybinę būklę, nes atlikus tinkamą vertinimą būtų buvę nustatyta, kad dėl visų atitinkamų vandens telkinių kyla grėsmė, kad nebus pasiekti Direktyvoje 2000/60 nustatyti aplinkos apsaugos tikslai.
- 81 Ispanijos Karalystė atmeta šiuos argumentus ir teigia tinkamai įvykdžiusi Direktyvos 2000/60 5 straipsnio 1 dalyje nustatytą išpareigojimą atlikti pradinį atitinkamų požeminio vandens telkinių apibūdinimo tyrimą pagal šios direktyvos II ir III prieduose pateiktas technines specifikacijas. Šis tyrimas iš pradžių buvo atliktas 2013 m. pagal 2009–2015 m. Gvadalkivyro hidrologinį planą, o vėliau – 2016 m. pagal 2015–2021 m. Gvadalkivyro hidrologinį planą.
- 82 Konkrečiai kalbant, Ispanijos Karalystė teigia tinkamai atlikusi pirminį Donjanos upės baseino požeminio vandens telkinių apibūdinimą. Ji teigia, kad 2009–2015 m. Gvadalkivyro hidrologiniame plane Almonte-Marismas vandeningasis sluoksnis bendrai buvo laikomas esančiu „geros kiekybinės būklės“, todėl jai nekilo pareigos atlikti smulkesnio apibūdinimo tyrimą pagal Direktyvos 2000/60 5 straipsnį. Be to, pagal šio hidrologinio plano 4 straipsnio 3 dalį šis vandeningasis sluoksnis buvo įtrauktas prie strateginių požeminio vandens telkinių, skirtų iš esmės žmonėms vartoti.
- 83 Ispanijos Karalystė taip pat teigia, kad atliekant peržiūrą, kai buvo rengiamas 2015–2021 m. Gvadalkivyro hidrologinis planas, buvo pakeistas Almonte-Marismas vandeningojo sluoksnio apibūdinimas ir šis vandeningasis sluoksnis buvo padalytas dėl hidrogeologinių ir su aplinkos apsauga, teritorijos naudojimu ir valdymu susijusių priežasčių. Ji tvirtina, kad šis minėto vandeningojo sluoksnio padalijimas į penkis atskirus požeminio vandens telkinius leido tiksliau ir reprezentatyviau įvertinti kiekvieno iš šių vandens telkinių būklę ir veiksmingiau taikyti šiame hidrologiniame plane nustatytą priemonių programą. Ispanijos Karalystės teigimu, toks Almonte-Marismas vandeningojo sluoksnio apibūdinimas ne tik visiškai atitinka Direktyvos 2000/60 nuostatas, bet ir yra tinkamas bei pakankamas siekiant patikrinti joje nustatytų tikslų pasiekimo laipsnį.

84 Galiausiai Ispanijos Karalystė, tvirtinanti, kad direktyvos 5 straipsnyje nurodytas apibūdinimas buvo atliktas pasitelkiant daug hidrologinių tyrimų su daug duomenų ir informacijos, kurių apimtis ir kokybė yra sunkiai palyginamos su kitais Ispanijos hidrologiniais planais, teigia, kad šie tyrimai turėtų būti laikomi tinkamu informacijos šaltiniu šiame procese.

b) Teisingumo Teismo vertinimas

85 Tam, kad galėtų pasiekti Direktyvos 2000/60 4 straipsnyje apibrėžtus aplinkos apsaugos tikslus, valstybės narės privalo turėti bendrą atitinkamų vandens telkinių charakteristikų vaizdą.

86 Pagal Direktyvos 2000/60 3 straipsnį valstybės narės pirmiausia nurodo upių baseinus, priskiria juos rajonams ir paskiria kompetentingas institucijas.

87 Tuomet jos atlieka vandens telkinių apibūdinimą, numatytą Direktyvos 2000/60 5 straipsnio 1 dalyje ir jos II ir III prieduose. Pagal šią nuostatą kiekviena valstybė narė užtikrina, kad visų pirma pagal II ir III prieduose nustatytas technines specifikacijas būtų atlikta kiekvieno upės baseino rajono, esančio jos teritorijoje, charakteristikų analizė, žmogaus veiklos poveikio požeminio vandens būklei tyrimas ir vandens naudojimo ekonominė analizė.

88 Šios direktyvos 5 straipsnio 2 dalyje numatyta, kad šio straipsnio 1 dalyje nurodytos analizės ir tyrimai peržiūrimi ir prireikus atnaujinami ne vėliau kaip po 13 metų nuo minėtos direktyvos įsigaliojimo dienos, paskui – kas šešeri metai.

89 Dėl techninių ypatumų reikia pažymėti, kad Direktyvos 2000/60 II priedo 2 punkte išsamiai išdėstyti reikalavimai, kurių valstybės narės turi laikytis, kai atlieka pirminį požeminio vandens telkinių apibūdinimą ir prireikus smulkiau juos apibūdina.

90 Visų pirma šios direktyvos II priedo 2.1 punkte nustatytos šio pirminio visų požeminio vandens telkinių apibūdinimo detalės, siekiant įvertinti jų naudojimą ir riziką, kad juose gali būti nepasiekti minėtos direktyvos 4 straipsnyje kiekvienam požeminio vandens telkiniui keliami tikslai.

91 Be to, Direktyvos 2000/60 II priedo 2.2 punkte numatyta, kad atlikusios visų požeminio vandens telkinių pirminį apibūdinimą valstybės narės smulkiau apibūdina tuos telkinius, kurie buvo nustatyti kaip tokie, dėl kurių kyla grėsmė nepasiekti minėtų tikslų, kad galėtų tiksliau įvertinti tokios rizikos dydį ir nustatyti visas priemones, kurių gali prireikti pagal šios direktyvos 11 straipsnį. Šiame smulkesniame apibūdinime turi būti pateikta reikšminga informacija apie žmogaus veiklos poveikį minėtų vandens telkinių būklei ir prireikus – reikšminga informacija, susijusi su kitomis atitinkamų požeminio vandens telkinių charakteristikomis.

92 Pateikdama šį pagrindą Komisija kaltina Ispanijos Karalystę tuo, kad ši, pirma, neatliko smulkesnio apibūdinimo 2009–2015 m. Gvadalkivyro hidrologiniame plane, o antra, 2015–2021 m. Gvadalkivyro hidrologiniame plane padarė tai neišsamiai.

93 Pirmiausia reikia priminti, kad, kaip savo išvados 80 punkte pažymėjo generalinė advokatė, iš Direktyvos 2000/60 5 straipsnio 1 dalies, 13 straipsnio 6 dalies ir VII priedo matyti, kad požeminio vandens telkinių apibūdinimas turi būti paruošiamas prieš parengiant valdymo planą ir šis apibūdinimas yra šio plano turinio pagrindas.

94 Be to, kaip paminėta šio sprendimo 52 punkte, iš Teisingumo Teismui pateiktos bylos medžiagos matyti, kad 2009–2015 m. Gvadalkivyro hidrologinio plano patvirtinimo metu buvo pakankamai duomenų, leidžiančių manyti, jog Almonte-Marismas vandeningasis sluoksnis, kaip jis apibrėžtas tame plane, buvo pereikvotas ir buvo kilusi grėsmė, kad jis nepasieks Direktyvoje 2000/60 nustatytų tikslų. Šiuo klausimu konstatuotina, kad šio sprendimo 54 punkte minėtame Donjanos regiono teritorijos

tvarkymo plane buvo pasiūlyta šį vandeningąjį sluoksnį pripažinti poreikvojamu arba galinčiu tokiu būti. Be to, dublike Komisija nurodo dvi ataskaitas – 2009 m. *Instituto Geológico y Minero de España* (Ispanijos geologijos ir kalnakasybos institutas) ataskaitą ir 2017 m. *Consejo Superior de Investigaciones Científicas* (Aukščiausioji mokslo tyrimų taryba, Ispanija) ataskaitą, kurias pridėjo prie ieškinio ir kuriose taip pat konstatuojamas pernelyg didelis požeminio vandens ėmimas minėtame vandeningajame sluoksnyje.

- 95 Šiuo klausimu Ispanijos Karalystė pripažįsta, kad grėsmė nepasiekti Direktyvoje 2000/60 nustatytų tikslų jau buvo nurodyta 2004 m. ir 2005 m. paskelbtoje pirmoje ataskaitoje, parengtoje apibūdinant požeminio vandens telkinius, kaip numatyta šios direktyvos 5 straipsnio 1 dalyje. Vis dėlto ji pažymi, kad atlikusi bendrą Almonte-Marismas vandeningojo sluoksnio vertinimą nusprendė, jog, bendrai paėmus, pagal 2009–2015 m. Gvadalkivyro hidrologinį planą jis yra „geros kiekybinės būklės“, todėl jai nekilo pareigos atlikti smulkesnį apibūdinimą pagal Direktyvos 2000/60 5 straipsnį. Be to, ji teigia, kad šis vertinimas buvo pataisytas ir patobulintas, kai tik ji gavo tikslesnės informacijos, ir kad ji turėjo sulaukti, kol pagal Direktyvoje 2000/60 numatytą tvarkaraštį bus paskelbtas 2015–2021 m. Gvadalkivyro hidrologinis planas, kad galėtų pranešti apie konstatuotus patobulinimus.
- 96 Kaip matyti iš generalinės advokatės išvados 84–87 punktų, ankstesniame punkte minėtas „bendras įvertinimas“ neleido Ispanijos Karalystei išvengti grėsmės, kad Almonte-Marismas vandeningasis sluoksnis ar jo dalys gali nepasiekti šios direktyvos 4 straipsnyje numatytų tikslų. Todėl ši rizika turėjo būti konstatuota pradiname visų požeminio vandens telkinių apibūdinime, kurio reikalaujama pagal Direktyvos 2000/60 II priedo 2.1 punktą.
- 97 Be to, kaip savo išvados 87 punkte irgi pažymėjo generalinė advokatė, pagal Direktyvos 2000/60 II priedo 2.2 punktą smulkesnis apibūdinimas būtinas tuomet, kai kyla grėsmė, kad atitinkami požeminio vandens telkiniai bus blogos kiekybinės būklės, t. y. kai kyla grėsmė, kad vandens telkinys nepasieks šios direktyvos 4 straipsnyje numatytų tikslų. Todėl Ispanijos Karalystė negali teigti, kad toks smulkesnis atitinkamų požeminio vandens telkinių apibūdinimas nebuvo nei būtinas, nei tinkamas, nei reikalaujamas pagal 2009–2015 m. Gvadalkivyro hidrologinį planą, nes buvo aišku, kad tokia grėsmė egzistuoja ir jos negalima atmesti.
- 98 Iš to, kas išdėstyta, matyti, kad Ispanijos Karalystė neįvykdė įsipareigojimų pagal Direktyvos 2000/60 5 straipsnį, nes 2009–2015 m. Gvadalkivyro hidrologiniame plane pagal šios direktyvos II priedo 2.1 punktą nekonstatavo grėsmės, kad Almonte-Marismas vandeningasis sluoksnis nepasieks šioje direktyvoje nustatytų tikslų, todėl nepateikė smulkesnio apibūdinimo pagal minėtos direktyvos II priedo 2.2 punktą.
- 99 Šiuo klausimu reikia priminti, kad, kaip matyti iš šio sprendimo 64 ir 65 punktų, nagrinėjamu atveju įsipareigojimų neįvykdymas turi būti vertinamas atsižvelgiant į Donjanos vandeningojo sluoksnio padėtį pagrįstoje nuomonėje nustatyto termino pabaigoje, t. y. 2016 m. birželio 29 d. Tačiau tą dieną jau buvo taikomas 2016 m. sausio 8 d. patvirtintas 2015–2021 m. Gvadalkivyro hidrologinis planas.
- 100 Šiame plane Ispanijos Karalystė pagal Direktyvos 2000/60 II priedo 2.2 punktą atliko smulkesnį apibūdinimą. Vis dėlto Komisija teigia, kad šiuo tikslu naudota mokslo informacija buvo nepakankama. Ji teigia, kad nustatydama saugomo Donjanos gamtinio regiono požeminio vandens telkinių kiekybinę būklę Ispanijos Karalystė rėmėsi tik Donjanos vandeningojo sluoksnio vandens lygio pokyčiais, visų pirma Donjanos pjezometrinio tinklo duomenimis, todėl, atsižvelgiant į reikalavimus, išplaukiančius iš Direktyvos 2000/60 5 straipsnio, siejamo su II priedo 2.2 punktu, jos padarytos išvados yra neišsamios.
- 101 Pirma, Komisija teigia, kad nepakanka turimos mokslo informacijos, skirtos atitinkamiems požeminio vandens telkiniams 2015–2021 m. Gvadalkivyro hidrologiniame plane apibūdinti. Konkrečiai kalbant, ji kritikuoja tai, kad šis planas buvo grindžiamas Gvadalkivyro hidrografijos konfederacijos parengta ir su 2012–2013 m. hidrologiniais metais susijusia Almonte-Marismas vandeningojo sluoksnio būklės

ataskaita, kurioje požeminio vandens telkinių La Rocina ir Marismas de Donjana požeminio vandens lygio matavimo vieta nenurodyta. Vis dėlto reikia pažymėti, kad Komisija nepaaiškina ir neįrodo, kad šie duomenys yra esminiai tokiam apibūdinimui atlikti. Be to, Komisija tik pateikia nuorodą į Ispanijos vyriausybės interneto portalą, kuriame pateikiama geografinė informacija, tačiau nenurodo, kaip rasti tą informaciją, kuria ji remiasi.

- 102 Antra, Komisija kaltina Ispanijos valdžios institucijas atlikus vertinimus, remiantis Donjanos vandeningojo sluoksnio požeminio vandens telkinių pjezometrinio lygiu. Ji teigia, kad šiais vertinimais atsižvelgiama tik į šio vandeningojo sluoksnio vandens lygio pokyčius, todėl jų nepakanka siekiant nustatyti saugomo Donjanos gamtinio regiono požeminio vandens telkinių kiekybinę būklę. Be to, ji pažymi, kad bendra visų pjezometrų tendencija yra neigiama.
- 103 Šiuo klausimu iš pradžių reikia konstatuoti, kad Direktyvos 2000/60 V priedo 2.1.2 punkte numatytas „požeminio vandens lygio režimas“ kaip požeminio vandens kiekybinės būklės klasifikavimo parametras, nenurodant, kaip reikia nustatyti šį lygį.
- 104 Be to, kaip matyti iš Teisingumo Teismui pateiktos bylos medžiagos, Komisija nepateikia jokie įrodymo, galinčio įrodyti (kaip tai suprantama pagal šio sprendimo 46 punkte nurodytą jurisprudenciją), kad Ispanijos Karalystės taikyto metodo nepakanka norint atlikti Direktyvos 2000/60 5 straipsnyje numatytą apibūdinimą. Tai, kad Donjanos vandeningasis sluoksnis pereikvojamas ir šio vandeningojo sluoksnio požeminio vandens telkinių gera kiekybinė būklė iki 2027 m. nebus pasiekta, nereiškia, kad šių vandens telkinių lygis nėra svarbus siekiant nustatyti šio vandeningojo sluoksnio kiekybinę būklę pagal šios direktyvos V priedo reikalavimus.
- 105 Galiausiai Ispanijos Karalystė nurodo, kad 2015–2021 m. Gvadalkivyro hidrologiniame plane ji atsižvelgė į kitus parametrus, siekdama įvertinti Donjanos vandeningojo sluoksnio kiekybinę būklę, pavyzdžiui, vandens ėmimo ir turimų vandens išteklių pusiausvyrą.
- 106 Šiomis aplinkybėmis reikia konstatuoti, kad Komisija neįrodė, jog Ispanijos Karalystė neįvykdė įsipareigojimų pagal Direktyvos 2000/60 5 straipsnį ir II priedo 2.2 punktą, kai panaudojo pjezometrinius duomenis tam, kad nustatytų saugomo Donjanos gamtinio regiono požeminio vandens telkinių kiekybinę būklę.
- 107 Trečia, Komisija tvirtina, kad vandens ėmimo poveikio ir įtakos saugomo Donjanos gamtinio regiono požeminio vandens telkiniams analizė turi didelį spragą. Konkrečiai kalbant, ji kritikuoja tai, kad 2015–2021 m. Gvadalkivyro hidrologinio plano 3 priede, grindžiamame 2008 m. sąrašu, tik apskaičiuojamas vandens kiekis, reikalingas dėl įvairaus naudojimo regione, tačiau, kiek tai susiję su drėkinamais kultūriniais augalais, pakankamai neatsižvelgiama į didelį poveikį, kurį daro neteisėtas vandens ėmimas. Be to, ji pažymi, kad neatlikta miestams (ypač Matalascañas (Ispanija) pakrantės turistinės zonos) aprūpinti skirto vandens ėmimo poveikio analizė.
- 108 Nagrinėjamu atveju reikia konstatuoti, kad 2015–2021 m. Gvadalkivyro hidrologiniame plane, kiek tai susiję su apibūdinimu pagal Direktyvos 2000/60 5 straipsnį, neatsižvelgiama į vandens neteisėto ėmimo ir miestams (ypač minėtos turistinės zonos) aprūpinti skirto vandens ėmimo poveikį. Viena vertus, minėto plano 2 priedo 5.2 punkte, susijusiame su „požeminio vandens telkinių apibūdinimu“, tik bendrai aprašomi šaltiniai ir metodika, naudoti siekiant nustatyti bendrą vandens ėmimą iš požeminio vandens telkinių. Kita vertus, to paties plano 3 priedo 5.2 punkte, susijusiame su „poveikiu požeminio vandens telkiniams“, nenurodyta, kad nustatant poveikį dėl drėkinamų plotų buvo atsižvelgta į neteisėtą vandens ėmimą. Be to, nors šiame priede paminėtas miestų daromas poveikis, jį sunku įvertinti.
- 109 Kaip matyti iš Direktyvos 2000/60 II priedo 2.2 punkto, siekiant nustatyti visas priemones, kurių reikalaujama pagal šios direktyvos 11 straipsnį, reikia tiksliau įvertinti atitinkamos rizikos, be kita ko, neteisėto vandens ėmimo ir ėmimo geriamajam vandeniui gaminti, dydį. Kaip savo išvados 108 punkte

pažymėjo generalinė advokatė, nesant tokio vertinimo, požeminio vandens telkinio būklė negali būti teisingai įvertinta, todėl sunku nustatyti, ar pakanka priemonių, priimtų turint tikslą pasiekti gerą atitinkamo požeminio vandens kiekybinę būklę, visų pirma priemonių kovoti su neteisėtu vandens ėmimu.

- 110 Taigi reikia manyti, kad 2015–2021 m. Gvadalkivyro hidrologiniame plane nėra visos informacijos, kuri būtina norint nustatyti žmogaus veiklos poveikį Donjanos regiono požeminio vandens telkiniams, kaip tai suprantama pagal direktyvos 5 straipsnį, siejamą su jos II priedo 2.2 punktu.
- 111 Iš to, kas išdėstyta, matyti, kad Ispanijos Karalystė neįvykdė įsipareigojimų pagal Direktyvos 2000/60 5 straipsnio 1 dalį, siejamą su šios direktyvos II priedo 2.2 punktu, nes neatsižvelgė į neteisėtą vandens ėmimą ir miestams aprūpinti skirtą vandens ėmimą, kai vertino Donjanos regiono požeminių vandenų ėmimą, smulkiau apibūdindama 2015–2021 m. Gvadalkivyro hidrologinį planą.

3. Dėl trečiojo pagrindo

a) Šalių argumentai

- 112 Komisija tvirtina, kad neįtraukusi tinkamų pagrindinių ir papildomų priemonių į 2009–2015 m. Gvadalkivyro hidrologinį planą ir 2015–2021 m. Gvadalkivyro hidrologinį planą Ispanijos Karalystė neįvykdė įsipareigojimų pagal Direktyvos 2000/60 11 straipsnio 1 dalį, 3 dalies a, c ir e punktus ir 4 dalį. Be to, ji teigia, kad ši valstybė narė daugelio paskelbtų priemonių vis dar neįgyvendino, tačiau nenurodė šio vėlavimo priežasčių.
- 113 Konkrečiau kalbant, Komisija tvirtina, pirma, kad šiuose planuose nustatytais priemonėmis iš esmės siekiama išspręsti neteisėto vandens ėmimo problemą, tačiau juose nepateikiama jokie sprendimo siekiant sumažinti saugomo Donjanos gamtinio regiono vandeningiesiems sluoksniams daromą poveikį arba dabartinę vandens paklausą. Be to, ji kritikuoja tai, kad 2014 m. Donjanos specialiajame drėkinimo plane „drėkinamomis žemės ūkio paskirties žemėmis“ laikomos žemės, kurios, nors šiuo klausimu nebuvo suteikta jokios teisės, yra drėkinamos bent jau nuo 2004 m., t. y. nuo tada, kai įsigaliojo šio sprendimo 54 punkte minėtas Donjanos regiono teritorijos tvarkymo planas.
- 114 Antra, ji teigia, kad 2014 m. Donjanos specialusis drėkinimo planas suteikia pernelyg didelę reikšmę vandens perdavimui, tačiau nesprendžia problemų, susijusių su vandens kokybine ir ypač su gera chemine jo būkle. Jos teigimu, šis planas taip pat neužtikrina nuo požeminio vandens priklausančių ekosistemų apsaugos. Be to, ji mano, kad sumažėjusius požeminio vandens ėmimo kiekius dėl vandens perdavimo kartais atsveria padidėjusios Ispanijos valdžios institucijų suteiktos drėkinimo teisės.
- 115 Trečia, nors Komisija ir pripažįsta, kad tam tikros priemonės, apie kurias pranešė Ispanijos Karalystė, gali kompensuoti saugomo Donjanos gamtinio regiono požeminio vandens prastėjimą ir taip užtikrinti įsipareigojimų pagal Direktyvą 2000/60 laikymąsi, vis dėlto tvirtina, kad šioms priemonėms skirtų išteklių nepakanka, o tai sumažina jų veiksmingumą. Ji turi omenyje, be kita ko, vandens naudojimui kontroliuoti skirtas priemones, kaip antai neteisėtų šulinių patikrinimus ir nustatymą, taip pat priemones, kuriomis siekiama nubausti už neteisėtą vandens ėmimą ir jį nutraukti.
- 116 Ketvirta, Komisija teigia, kad *Defensor del Pueblo* (Ispanijos ombudsmenas) 2018 m. ataskaita rodo, jog šiuos trūkumus lemia tai, kad Gvadalkivyro hidrografijos konfederacija nepakankamai griežtai naudojasi įgaliojimais, kuriuos jai suteikia teisės aktai vandens srityje. Dėl šios priežasties, Komisijos teigimu, ombudsmenas pasiūlė šiai konfederacijai pripažinti tris vandens telkinius pereikvojamaais vandeningaisiais sluoksniais. Be to, ombudsmenas rekomendavo patvirtinti veiksmų programą, skirtą

reguluoti vandens ėmimui, ir koordinuoti priemonės, numatytas įvairiose vandens išteklių planavimo, žemės ūkio veiklos ir gamtinių teritorijų apsaugos priemonėse, siekiant užtikrinti subalansuotą vandens naudojimą. Komisija teigia, kad ombudsmeno išvadas patvirtina nevyriausybiniai šaltiniai.

- 117 Penkta, Komisija tvirtina, kad priemonės, apie kurias pranešė Ispanijos Karalystė, nepateikia jokio sprendimo dėl pernelyg didelio vandens naudojimo turizmui (ypač Matalascañas pakrantės vietovėje); tai problema, kuri keliuose tyrimuose įvardijama kaip pagrindinė tam tikrų saugomo Donjanos gamtinio regiono požeminio vandens telkinių poreikio priežastis.
- 118 Komisija daro išvadą, kad Ispanijos Karalystė netaikė ir neįgyvendino kontrolės, tikrinimo ir baudimo priemonių, kurios buvo būtinos siekiant veiksmingai atgrasyti asmenis, kurie be leidimo ima vandenį ir įrengia nelegalius įrenginius. Jos teigimu, Ispanijos Karalystė taip pat nesiėmė tinkamų priemonių, kad vandens ėmimo apimtis būtų pakoreguota iki subalansuoto lygio, kuris užtikrintų, kad bus pasiekta gera kiekybinė ir cheminė saugomo Donjanos gamtinio regiono požeminio vandens būklė ir palanki susijusių buveinių apsaugos būklė. Be to, Komisija kaltina Ispanijos Karalystę tuo, kad ši nepriėmė priemonių, kuriomis būtų galima pritaikyti regiono žemės ūkio sektoriui prieinamą vandens kiekį, sumažinti vandens vartojimą arba paskatinti jį naudoti racionaliau.
- 119 Ispanijos Karalystė ginčija šiuos teiginius ir teigia, kad jie yra netikslūs ir nepagrįsti.
- 120 Ispanijos Karalystė visų pirma tvirtina įvykdžiusi Direktyvos 2000/60 11 straipsnio 2 dalyje, 3 dalies a ir c punktuose bei 4 dalyje nustatytus įsipareigojimus, nes 2015–2021 m. Gvadalkivyro hidrologiniame plane ėmėsi priemonių, skirtų atkurti gerai saugomo Donjanos gamtinio regiono požeminio vandens telkinių būklei ir užtikrinti subalansuotam vandens išteklių naudojimui valdant vandens ėmimą ir koordinuojant įvairias planavimo priemones, susijusias su vandens ištekliais, žemės ūkio veikla ir gamtinių teritorijų apsauga. Šiuo klausimu Ispanijos Karalystė pažymi, kad šių priemonių veiksmingumas buvo konstatuotas paskutinėse metinėse ataskaitose dėl saugomo Donjanos gamtinio regiono vandeningųjų sluoksnių būklės.
- 121 Toliau Ispanijos Karalystė pabrėžia, kad nuo tada, kai buvo parengtas 2015–2021 m. Gvadalkivyro hidrologinis planas, ėmėsi naujų priemonių, kad būtų pasiekti Direktyvoje 2000/60 nustatyti aplinkos apsaugos tikslai. Šios priemonės apima vandens ėmimo įteisinimo proceso vykdymą, ataskaitas apie 2017 ir 2018 m. Donjanos vandeningojo sluoksnių būklę parengimą, dokumento, kuriuo siekiama pradėti viešas konsultacijas, parengimą, kultivuojamų plotų priežiūrą naudojant nuotolinių stebėjimų technologijas, mokslo tyrimų darbų požeminiuose vandenyse koordinavimą, patikrinimų atlikimą, baudų skyrimo ir priverstinio vykdymo bylų iškėlimą už vandens ėmimą be leidimo, šulinių, iš kurių vanduo imamas neteisėtai, uždarymą, bylų dėl suteiktų teisių imti vandenį iš vandens telkinio La Rocina peržiūrą ir bylų, susijusių su nutraukimu dėl nenaudojimo arba vandens ėmimo sąlygų nesilaikymo, patikrinimą.
- 122 Ispanijos Karalystė taip pat pažymi trijų vandens telkinių pripažinimo vandens telkiniais, „galinčiais nepasiekti geros kiekybinės būklės“, procedūros svarbą. Ji pažymi, kad ši procedūra yra galingiausia Ispanijos teisinėje sistemoje turima administracinė priemonė požeminio vandens srityje, nes leidžia nustatyti vandens ėmimo ribas, priversti sudaryti vandens naudotojų bendruomenes ir priimti specialias veiksmų programas nustatytoms problemoms išspręsti.
- 123 Be to, Ispanijos Karalystė atkreipia dėmesį į tai, kad žemės ūkio veikla tam tikrose gretimose saugomo Donjanos gamtinio regiono teritorijose, ypač raudonųjų vaisių auginimas, yra pagrindinis regiono ekonomikos variklis. Tai yra konsoliduotas sektorius, kuris atitinka galiojančius vandens srities teisės aktus ir kurio negalima panaikinti atsižvelgiant į tai, kad jis yra esminis regiono ekonominiams testinimams. Ispanijos Karalystės teigimu, tikslas yra pritaikyti šį sektorių prie regiono vandens išteklių teikiamų galimybių, kartu gerbiant naudotojus, kurie turi teisių į vandens naudojimą.

124 Galiausiai Ispanijos Karalystė ginčija Komisijos teiginius, susijusius su šios valstybės narės taikomų vandens perdavimo priemonių neveiksmingumu, ir mano, kad Komisija savo kaltinimus grindžia tikrovės neatitinkančia ar nepatikrinta informacija.

b) Teisingumo Teismo vertinimas

125 Reikia priminti, kad sukūrusios požeminio vandens kiekybinės būklės klasifikaciją pagal Direktyvos 2000/60 V priedą valstybės narės turi nustatyti, kaip atitinkamiems vandens telkiniams pasiekti gerą kiekybinę būklę arba bent jau gerą ekologinį potencialą, taip pat, vadovaujantis šios direktyvos 4 straipsniu, neleisti prastėti šių vandens telkinių būklei.

126 Šiuo tikslu pagal Direktyvos 2000/60 11 straipsnio 1 dalį valstybės narės sudaro priemonių programas, kurios parengiamos kiekvienam upės baseino rajonui arba jų teritorijoje esančiai tarptautinio upės baseino rajono daliai. Šios programos yra pagrindinės planavimo priemonės, leidžiančios reaguoti į pastebėtą poveikį atitinkamiems vandens telkiniams ir pasiekti gerą vandens būklę upių baseinuose arba vandens telkiniuose. Jos turi atsižvelgti į šios direktyvos 5 straipsnyje numatytų analizių rezultatus, kad būtų pasiekti jos 4 straipsnyje nustatyti tikslai. Be to, minėtos priemonių programos gali remtis priemonėmis, kurios taikomos pagal nacionaliniu lygiu priimtus įstatymus visai atitinkamos valstybės narės teritorijai.

127 Šios priemonių programos apima Direktyvos 2000/60 11 straipsnio 3 dalyje numatytas „pagrindines priemones“, kaip būtiniausius reikalavimus, kurių privalu laikytis, ir prireikus „papildomas priemones“, numatytas šio straipsnio 4 dalyje ir apibrėžtas šios direktyvos VI priedo B dalyje.

128 Nagrinėjamu atveju Komisija kritikuoja, pirma, kai kurias Ispanijos Karalystės nustatytas individualias priemones, aprašytas šio sprendimo 110–112 punktuose. Vis dėlto ši institucija nepateikia jokių įrodymų, galinčių patvirtinti, kad kritikuojamos priemonės yra netinkamos atitinkamų požeminio vandens telkinių „gerai kiekybinei būklei“, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2000/60 4 straipsnio 1 dalies b punktą, pasiekti.

129 Komisija taip pat nepaaiškina priežasčių, dėl kurių Ispanijos Karalystė, priėmusi kritikuojamas priemones, pažeidė Direktyvos 2000/60 11 straipsnio 3 dalies a, c ir e punktus bei 4 dalį, ir priežasčių, kodėl tokios priemonės, kaip teigiama, yra nepakankamos, atsižvelgiant į šią nuostatą. Iš tiesų Komisija kritikuoja tik tai, kad priemonėmis, kurių imtasi, iš esmės siekiama išspręsti vandens neteisėto ėmimo problemą, kad 2014 m. Donjanos specialiajame drėkinimo plane suteikiama pernelyg didelė reikšmė vandens perdavimui, kad skirti ištekliai yra nepakankami, taip pat Ispanijos valdžios institucijų neskaidrumą, susijusį su neteisėtų šulinių tikrinimu ir uždarymu, arba pernelyg didelio vandens naudojimo dėl turizmo problemą. Tačiau ji nei paaiškina, nei neįrodo, kodėl šie kritikuojami veiksmai ar priemonės pažeidžia Direktyvos 2000/60 11 straipsnio 3 dalies a, c ir e punktus ir 4 dalį arba pagal šias nuostatas yra nepakankamos.

130 Galiausiai Komisija tvirtina, kad Ispanijos Karalystė netaikė ir neįgyvendino kai kurių priemonių. Vis dėlto, kaip ši valstybė narė įrodė tiek raštu, tiek per posėdį, priemonės buvo nustatytos ir įgyvendintos, visų pirma kontrolės ir tikrinimo priemonės. Iš Teisingumo Teismui pateiktos bylos medžiagos, būtent iš atsiliepimo į ieškinį ir tripliko priedų, matyti, kad ši valstybė narė ėmėsi tam tikrų kontrolės ir tikrinimo priemonių (įskaitant sankcijas), kad būtų nutrauktas neteisėtas vandens ėmimas.

131 Antra, Komisija tvirtina, kad priemonės, apie kurias Ispanijos Karalystė paskelbė 2015–2021 m. Gvadalkivyro hidrologiniame plane, nepateikia jokio sprendimo dėl pernelyg didelio vandens naudojimo turizmui (ypač Matalascañas pakrantės vietovėje) problemos. Be to, Komisija teigia, kad miestams aprūpinti skirto vandens ėmimo poveikis buveinių apsaugai dėl jų geografinio artumo buvo įrodytas įvairiuose mokslo tyrimuose. Jos teigimu, priemonės, kurių ėmėsi Ispanijos Karalystė ir kurios,

be kita ko, numatytos 2014 m. Donjanos specialiajame drėkinimo plane ir 2015–2021 m. Gvadalkivyro hidrologiniame plane, yra netinkamos siekiant išvengti saugomų natūralių buveinių ir rūšių buveinių blogėjimo.

- 132 Šiuo klausimu reikia pažymėti, kad, kaip savo išvados 162, 180 ir 181 punktuose nurodė generalinė advokatė, be kita ko, vadovaujantis Direktyvos 2000/60 4 straipsnio 1 dalies c punktu, 6 straipsniu ir IV priedu, priimdamos priemonių programas pagal šios direktyvos 11 straipsnį valstybės narės iki 2015 m. turi ne tik pasiekti šioje direktyvoje nustatytus su vandeniu susijusius aplinkos apsaugos tikslus, bet ir užtikrinti, kad būtų laikomasi atitinkamų Sąjungos teisės aktų dėl tam tikrų saugomų teritorijų. Taigi Ispanijos Karalystė taip pat privalėjo įgyvendinti Direktyvoje 2000/60 numatytus mechanizmus, kad iki tų metų būtų laikomasi Direktyvoje 92/43 nustatytų tikslų, kiek tai susiję su saugomu Donjanos gamtiniu regionu.
- 133 Konkrečiai kalbant, kaip matyti ir iš šio sprendimo 152 ir 153 punktų, Direktyvos 92/43 6 straipsnio 2 dalyje valstybėms narėms nustatyta bendra pareiga imtis tinkamų priemonių tam, kad specialiose saugomose teritorijose būtų išvengta buveinių blogėjimo ir rūšių, kurių apsaugai šios teritorijos buvo įsteigtos, reikšmingo trikdymo (2020 m. liepos 16 d. Sprendimo *WWF Italia Onlus ir kt.*, C-411/19, EU:C:2020:580, 32 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 134 Taigi Direktyvos 2000/60 11 straipsnyje numatyta priemonių programa taip pat turi būti siekiama nustatyti priemonės, būtinas siekiant išvengti Direktyvoje 92/43 nurodytų saugomų teritorijų blogėjimo.
- 135 Be to, kaip matyti iš šio sprendimo 155 punkto, tam, kad būtų nustatytas Direktyvos 92/43 6 straipsnio 2 dalies pažeidimas, pakanka, kad Komisija įrodytų, jog egzistuoja tikimybė arba grėsmė, kad veiksmas ar neveikimas sukels atitinkamų buveinių ar rūšių būklės pablogėjimą ar reikšmingą trikdymą. Kaip savo išvados 185 punkte iš esmės pažymėjo generalinė advokatė, iš to matyti, kad, kiek tai susiję su būtinybės imtis priemonių pagal Direktyvos 2000/60 11 straipsnį tam, kad būtų laikomasi iš Direktyvos 92/43 6 straipsnio 2 dalies kylančio išipareigojimo, nagrinėjimu, negalima reikalauti vadovautis griežtesniais įrodymų standartais.
- 136 Iš Teisingumo Teismui pateiktos bylos medžiagos matyti, kad, pirma, yra pakankamai duomenų, leidžiančių manyti, jog dėl pernelyg didelio vandens ėmimo, siekiant aprūpinti juo Matalascañas turistinę zoną, buvo neigiamai paveikta prioritетinių buveinių, kurių kodas 3170* (pavyzdžiui, Donjanos saugomos teritorijos (ZEPA/LIC ES0000024) Viduržemio jūros srities laikinos kūdros, esančios netoli nuo šio miesto centro), apsauga, ir, antra, kad Ispanijos Karalystė pagal Direktyvos 2000/60 11 straipsnį nesiėmė reikiamų priemonių, kaip to reikalaujama pagal šios direktyvos 4 straipsnio 1 dalies c punktą, kad būtų išvengta galimo saugomų teritorijų, esančių netoli Matalascañas turistinės zonos, pablogėjimo.
- 137 Iš tiesų keli tyrimai, kuriuos Komisija paminėjo ir pateikė grįsdama šiuos teiginius, pridėti kaip ieškinio ir atsiliepimo į ieškinį priedai, rodo Matalascañas turistinei zonai aprūpinti skirto vandens ėmimo poveikį Donjanos saugomos teritorijos (ZEPA/LIC ES0000024) ekosistemoms, visų pirma prioritетinėms buveinėms (kodas 3170*), t. y. Viduržemio jūros srities laikinoms kūdroms. Šiuose tyrimuose pabrėžiama nerimą kelianti tendencija – mažėja Donjanos rezervato laikinosios lagūnos ir sausėja Charco del Toro ir El Brezo, o tai susiję su neigiamu vandens, skirto aprūpinti Matalascañas turistiniam centrui geriamuoju vandeniu, rekreaciniams tikslams skirtu vandeniu ar golfo laukams laistyti skirtu vandeniu, ėmimo poveikiu. Remiantis šiais tyrimais, lokalus ir intensyvus požeminio vandens ėmimas siekiant aprūpinti vandeniu Matalascañas turistinį kompleksą, taip pat daro akivaizdų neigiamą poveikį požeminio vandens lygiui, taigi, ir aplinkos (pavyzdžiui, šlapžemių augalijos ir užliejimo) poreikiui vandeniui.

- 138 Iš to matyti, kad Komisija pakankamai įrodė tikimybę, jog pernelyg didelis vandens ėmimas siekiant aprūpinti Matalascañas zoną vandeniu sukėlė Donjanos saugomoje teritorijoje (ZEPA/LIC ES0000024), kuri yra netoli Matalascañas turistinio centro, esančių saugomų buveinių reikšmingą trikdymą. Taigi, kaip matyti iš šio sprendimo 132–134 punktų, į šį saugomų buveinių trikdymą pagal Direktyvos 2000/60 11 straipsnį turėjo būti atsižvelgta įgyvendinant 2015–2021 m. Gvadalkiviro hidrologinį planą Ispanijos Karalystės parengtoje priemonių programoje, kad pagal šios direktyvos 4 straipsnio 1 dalies c punktą būtų nutrauktas jau konstatuotas saugomų buveinių tipų, kaip antai Viduržemio jūros srities laikinųjų kūdrių, blogėjimas.
- 139 Iš Teisingumo Teismui pateiktos bylos medžiagos matyti, kad Ispanijos Karalystės nurodytoje priemonių programoje, kaip ji apibrėžta 2015–2021 m. Gvadalkiviro hidrologinio plano 12 priede, nėra priemonių, kuriomis būtų siekiama nutraukti jau konstatuotą saugomų buveinių tipų blogėjimą netoli Matalascañas esančioje saugomoje teritorijoje.
- 140 Be to, reikia priminti, kad Direktyvos 2000/60 5 straipsnio pažeidimas, jau konstatuotas šio sprendimo 108–110 punktuose, leidžia daryti išvadą, kad informacijos apie Matalascañas miesto teritorijai skirtą vandens ėmimą 2015–2021 m. Gvadalkiviro hidrologiniame plane nepakanka siekiant nustatyti tinkamas priemones jau konstatuotam saugomų buveinių tipų blogėjimui, kaip tai suprantama pagal šios direktyvos 4 straipsnio 1 dalies c punktą, nutraukti. Nesant tikslesnio ir tinkamo rizikos, kylančios dėl geriamojo vandens ėmimo Matalascañas turistinei zonai, dydžio vertinimo, Ispanijos Karalystė bet kuriuo atveju negalėjo imtis minėtos direktyvos 11 straipsnyje numatytų būtinų ir veiksmingų priemonių, kad būtų išvengta bet kokio šalia Matalascañas esančių saugomų teritorijų trikdymo, susijusio su požeminio vandens ėmimu.
- 141 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, Ispanijos Karalystė neįvykdė įsipareigojimų pagal Direktyvos 2000/60 11 straipsnį, siejamą su šios direktyvos 4 straipsnio 1 dalies c punktu, nes priemonių programoje, parengtoje įgyvendinant 2015–2021 m. Gvadalkiviro hidrologinį planą, nenumatė jokios priemonės, kad būtų išvengta Donjanos saugomoje teritorijoje (ZEPA/LIC ES0000024) esančių saugomų buveinių tipų trikdymo tuo, kad Matalascañas turistinės zonos reikmėms imamas požeminis vanduo.

B. Dėl įsipareigojimų pagal Direktyvą 92/43 neįvykdymo

1. Šalių argumentai

- 142 Komisija teigia, kad Ispanijos Karalystė neįvykdė įsipareigojimų pagal Direktyvos 92/43 6 straipsnio 2 dalį, siejamą su šios direktyvos 7 straipsniu. Ji mano, kad Ispanijos valdžios institucijos nesilėmė tinkamų priemonių, kad būtų išvengta Donjanos regiono saugomose teritorijose, visų pirma Donjanos (ZEPA/LIC ES0000024), Donjanos Šiaurės ir Vakarų (ZEPA/LIC ES6150009) ir Dehesa del Estero y Montes de Moguer (ZEC ES6150012) teritorijose, esančių natūralių buveinių ir rūšių buveinių blogėjimo. Ji paaiškina, kad Almonte-Marismas vandeningojo sluoksnio pereikvojimas lėmė Donjanos nacionalinio parko kopų lagūnų sausėjimą, taigi, ir nuo šio vandeningojo sluoksnio priklausančių saugomų gamtinių teritorijų (be kita ko, kelių pagal Direktyvą 92/43 saugomų natūralių buveinių ir rūšių buveinių) blogėjimą.
- 143 Pirma, šiuo klausimu Komisija tvirtina, kad saugomo Donjanos gamtinio regiono saugomų buveinių blogėjimas dėl jos vandeningojo sluoksnio pereikvojimo buvo įrodytas įvairiais mokslo įrodymais ir keliomis oficialiomis ataskaitomis. Komisijos teigimu, saugomi buveinių tipai, kurie yra jautriausi išdžiūvimui dėl sumažėjusio požeminio vandens lygio, buvo Viduržemio jūros srities laikinos kūdros, t. y. saugomos buveinės, kurių kodas 3170*, taip pat tekantys paviršiniai vandenys (upeliai, kanalai ir žemupiai) ir pakrantės buveinės (miškeliai ir galeriniai miškai). Juose yra įvairių augalų ir gyvūnų rūšių, kurių skaičius nedidelis ir kuriems dėl šio išdžiūvimo gresia išnykti.

- 144 Antra, Komisija neginčija to, kad, kaip teigia Ispanijos Karalystė, klimato kaita galėjo turėti įtakos laipsniškam šių buveinių tipų blogėjimui. Vis dėlto ji tvirtina, kad ši valstybė narė turi imtis „tinkamų priemonių“, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 92/43 6 straipsnio 2 dalį, skirtų kovai su pagrindine saugomo Donjanos gamtinio regiono saugomų buveinių blogėjimo priežastimi, t. y. požeminio vandens ėmimu, net jei šiomis priemonėmis taip pat atsižvelgiama į buveinių blogėjimą, kurį kartu ir papildomai lemia klimato kaitos poveikis.
- 145 Trečia, Komisija teigia, kad priemonės, kurių ėmėsi Ispanijos Karalystė, be kita ko, numatytos 2014 m. Donjanos specialiajame drėkinimo plane ir 2015–2021 m. Gvadalkivyro hidrologiniame plane, pagal Direktyvos 92/43 6 straipsnio 2 dalį nėra tinkamos, kad būtų išvengta saugomų natūralių buveinių ir rūšių buveinių blogėjimo. Be to, nors Komisija pripažįsta, kad tam tikros priemonės, kurių Ispanijos Karalystė ėmėsi siekdama atkurti paveiktas buveines, pavyzdžiui, laipsniškas eukaliptų plantacijų šalinimas saugomame Donjanos gamtiniame regione, žemės sklypų ir su jais susijusių teisių naudotis vandenių įgijimas arba vandens iš kitų baseinų perdavimas, potencialiai daro teigiamą poveikį, ji mano, kad šių priemonių vis tiek nepakanka tam, kad būtų laikomasi iš Direktyvos 92/43 6 straipsnio 2 dalies kylančių įsipareigojimų.
- 146 Ispanijos Karalystė atmeta Komisijos argumentus ir mano, kad nepažeidė įsipareigojimų pagal šią direktyvą.
- 147 Pirma, Ispanijos Karalystė nesutinka su Komisijos teiginiu, kad visos Donjanos regiono gamtinės teritorijos susijungia su Almonte-Marismas vandeninguoju sluoksniu. Ji paaiškina, kad tik Donjanos (ZEPA/LIC ES0000024) ir Donjanos Šiaurės ir Vakarų (ZEPA/LIC ES6150009) saugomos teritorijos jungiasi su šiuo vandeninguoju sluoksniu, kaip aprašyta 2009–2015 m. Gvadalkivyro hidrologiniame plane.
- 148 Be to, ji tvirtina, kad pagrįsta nuomonė buvo susijusi tik su Almonte-Marismas vandeninguoju sluoksniu ir kad pagal Teisingumo Teismo jurisprudenciją ieškinio dėl įsipareigojimų neįvykdymo ribos negali būti platesnės už šios pagrįstos nuomonės dalyko ribas. Todėl argumentai dėl ryšių ir poveikio, kiek tai susiję su šiomis trimis saugomomis teritorijomis, dėl minėto vandeningojo sluoksnio požeminio vandens lygio sumažėjimo, yra nepriimtini, kiek tai susiję su Dehesa del Estero y Montes de Moguer saugoma teritorija (ZEC ES6150012).
- 149 Antra, Ispanijos Karalystė teigia, kad Donjanos saugomos teritorijos (ZEPA/LIC ES0000024) transformacijos ir blogėjimas priskirtini žalai, kurią per pastarąjį amžių patyrė ją sudarančios pelkėtos teritorijos, todėl negali būti laikomi įsipareigojimų neįvykdymo pagal Direktyvą 92/43 pagrindu. Be to, ši valstybė narė tvirtina, kad šiuo metu didelės pelkėtos teritorijos ir šlapžemių sistemos ekologiniu požiūriu buvo atkurtos taikant įvairius veiksmų projektus.
- 150 Trečia, Ispanijos Karalystė tvirtina, kad pagal Direktyvos 92/43 6 straipsnio 2 dalį ėmėsi tinkamų ir veiksmingų priemonių tam, kad būtų išvengta saugomų natūralių buveinių ir rūšių buveinių blogėjimo. Viena vertus, ji teigia, kad šios priemonės prisidėjo prie problemų, su kuriomis susiduria Donjanos regionas ir kurios kilo iki tol, kol Komisija pripažino šį regioną Bendrijos svarbos teritorija, sprendimo. Kita vertus, Ispanijos Karalystė tvirtina, kad Direktyvos 92/43 2 straipsnio 3 dalyje numatyta, jog taikant priemones pagal šią direktyvą turi būti atsižvelgiama į ekonominius, socialinius ir kultūrinius reikalavimus bei regionines ir vietines charakteristikas.
- 151 Ketvirta, Ispanijos Karalystė teigia, kad Komisija pakankamai įtikinamai neįrodė, jog, kaip teigiama, pablogėjo natūralios buveinės ir rūšių buveinės.

2. Teisingumo Teismo vertinimas

- 152 Pagal Direktyvos 92/43 6 straipsnio 2 dalį valstybės narės imasi tinkamų priemonių, siekdamos specialiose saugomose teritorijose išvengti natūralių buveinių ir rūšių buveinių blogėjimo, taip pat rūšių, kurių apsaugai buvo įsteigtos specialios saugomos teritorijos, trikdyimo, jei toks trikdymas galėtų būti reikšmingas siekiant šioje direktyvoje nustatytų tikslų.
- 153 Šioje nuostatoje valstybėms narėms nustatyta bendra pareiga imtis tinkamų priemonių tam, kad specialiose saugomose teritorijose būtų išvengta buveinių blogėjimo ir rūšių, kurių apsaugai šios teritorijos buvo įsteigtos, reikšmingo trikdyimo (2020 m. liepos 16 d. Sprendimo *WWF Italia Onlus ir kt.*, C-411/19, EU:C:2020:580, 32 punktą ir jame nurodyta jurisprudenciją).
- 154 Ši bendra pareiga atitinka įgyvendinant Sąjungos aplinkos politiką siekiamą tikslą išlaikyti, saugoti ir gerinti aplinkos kokybę (SESV 191 straipsnio 1 dalies pirma įtrauka), taip pat SESV 191 straipsnio 2 dalyje įtvirtintą principą, kad žala aplinkai būtų pirmiausia turėtų būti atitaisoma ten, kur yra jos šaltinis.
- 155 Vis dėlto pagal suformuotą jurisprudenciją tam, kad būtų nustatytas įsipareigojimų pagal Direktyvos 92/43 6 straipsnio 2 dalį neįvykdymas, Komisija neturi konstatuoti, kad egzistuoja priežastinis ryšys tarp atitinkamos valstybės narės veikimo ar neveikimo ir atitinkamų buveinių pablogėjimo ar reikšmingo atitinkamų rūšių trikdyimo. Pakanka, kad ši institucija nustatytų, jog yra tikimybė arba grėsmė, kad toks veikimas ar neveikimas sukels šių buveinių pablogėjimą ar reikšmingą rūšių trikdyimą (šiuo klausimu žr. 2016 m. sausio 14 d. Sprendimo *Komisija / Bulgarija*, C-141/14, EU:C:2016:8, 58 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).
- 156 Be to, kadangi pagal Direktyvos 92/43 6 straipsnio 2 ir 3 dalis užtikrinamas vienodas apsaugos lygis, turi būti taikomas poveikio teritorijai vertinimo pagal šios direktyvos 6 straipsnio 3 dalį kriterijus. Pagal šią nuostatą plano ar projekto leidimas gali būti išduotas, tik jeigu kompetentingos institucijos įsitikino, kad minėtas planas ar projektas nedarys ilgalaikio neigiamo poveikio atitinkamai teritorijai arba kai mokslo požiūriu nekyla jokių pagrįstų abejonių dėl tokio poveikio nebuvimo (šiuo klausimu žr. 2018 m. balandžio 17 d. Sprendimo *Komisija / Lenkija (Belovežo giria)*, C-441/17, EU:C:2018:255, 117 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).
- 157 Tokiomis aplinkybėmis reikia išnagrinėti, ar Komisija įrodė tikimybę, kad Donjanos regiono požeminio vandens ėmimas reikšmingai trikdytų natūralias buveines arba rūšių buveines, esančias trijose saugomose teritorijose ir nurodytas šio sprendimo 12 punkte, ir prireikus – ar Ispanijos Karalystė moksliškai atmetė tokią galimybę.
- 158 Pirmiausia reikia pažymėti, kad ši valstybė narė pateikia Komisijos pagrindų, nurodytų dėl šio įsipareigojimų neįvykdymo tiek, kiek jie susiję su Dehesa del Estero y Montes de Moguer saugoma teritorija (ZEC ES6150012), nepriimtinumu grindžiamą prieštaravimą ir daro tai dėl šio sprendimo 147 ir 148 punktuose nurodytų priežasčių. Šiuo klausimu ji tvirtina, kad pagrįsta nuomonė buvo susijusi tik su įsipareigojimų pagal Direktyvą 92/43 neįvykdymu, kiek tai susiję su Almonte-Marismas vandeninguoju sluoksniu, ir tik Donjanos (ZEPA/LIC ES0000024) ir Donjanos Šiaurės ir Vakarų (ZEPA/LIC ES6150009) saugomos teritorijos jungiasi su šiuo vandeninguoju sluoksniu.
- 159 Komisija nesutinka su šiais argumentais ir pabrėžia, kad Dehesa del Estero y Montes de Moguer saugoma teritorija (ZEC ES6150012) į teritorijas, su kuriomis susijęs šis įsipareigojimų neįvykdymas, buvo integruota ikiteisminės procedūros pradžioje.

- 160 Remiantis suformuota Teisingumo Teismo jurisprudencija, pagal SESV 258 straipsnį pareikšto ieškinio dėl išipareigojimų neįvykdymo dalykas nustatomas Komisijos pagrįstoje nuomonėje, todėl ieškinys turi būti grindžiamas tais pačiais motyvais ir pagrindais kaip ir ši nuomonė (2010 m. liepos 8 d. Sprendimo *Komisija / Portugalija*, C-171/08, EU:C:2010:412, 25 punktas ir 2017 m. balandžio 5 d. Sprendimo *Komisija / Bulgarija*, C-488/15, EU:C:2017:267, 37 punktą).
- 161 Nagrinėjamu atveju pakanka konstatuoti, kad tiek Komisijos raginime Ispanijos Karalystei pateikti pastabas, tiek pagrįstoje nuomonėje aiškiai nurodyta, kad šio proceso dėl išipareigojimų neįvykdymo dalykas susijęs su Donjanos regiono požeminio vandens poreikiojimu ir vėlesniu buveinių ir ekosistemų, esančių keliose Sąjungos teisės saugomose teritorijose, visų pirma Donjanos (ZEPA/LIC ES0000024), Donjanos Šiaurės ir Vakarų (ZEPA/LIC ES6150009) ir Dehesa del Estero y Montes de Moguer (ZEC ES6150012) saugomose teritorijose, pablogėjimu. Taigi, net jei Dehesa del Estero y Montes de Moguer saugoma teritorija (ZEC ES6150012) jungiasi ne su Almonte-Marismas vandeniniu sluoksniu, o su Kondado požeminio vandens telkiniu, atitinkančiu kitą valdymo planą nei nurodytieji šio sprendimo 13 punkte, reikia konstatuoti, kad, kaip savo išvados 38 punkte nurodė generalinė advokatė, ta aplinkybė neturi įtakos nagrinėjant šį ieškinį, nes minima saugoma teritorija šios išipareigojimų neįvykdymo procedūros dalykas buvo nuo ikiteisminės procedūros pradžios.
- 162 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, Ispanijos Karalystės nurodytą nepriimtino pagrindą reikia atmesti, todėl ieškinio pagrindus, susijusius su išipareigojimų pagal Direktyvą 92/43 neįvykdymu, taip pat reikia pripažinti priimtinais tiek, kiek jie susiję su Dehesa del Estero y Montes de Moguer saugoma teritorija (ZEC ES6150012).
- 163 Dėl bylos esmės pažymėtina, kad Ispanijos Karalystė teigia, jog saugomo Donjanos gamtinio regiono transformacijos ir blogėjimas priskirtini žalai, kurią per pastarąjį amžių patyrė ji sudarančios pelkėtos teritorijos, todėl negali būti laikomi išipareigojimų neįvykdymo pagal Direktyvą 92/43 pagrindu.
- 164 Kaip savo išvados 60 punkte pažymėjo generalinė advokatė, šios ankstesnės transformacijos ir blogėjimas negali būti laikomi išipareigojimų pagal Direktyvos 92/43 6 straipsnio 2 dalį neįvykdymu.
- 165 Vis dėlto reikia priminti, kad, kiek tai susiję su teritorijomis, kurios gali būti pripažintos Bendrijos svarbos teritorijomis (BST), įtrauktomis į Komisijos pagal Direktyvos 92/43 4 straipsnio 2 dalį sudarytus sąrašus, ypač teritorijomis, kuriose yra prioritetinių natūralių buveinių tipų, valstybės narės pagal šią direktyvą ir atsižvelgdamos į joje nurodytą apsaugos tikslą privalo imtis apsaugos priemonių, tinkamų svarbiame ekologiniame interesui, kurį šios teritorijos turi nacionaliniu lygmeniu, užtikrinti (šiuo klausimu žr. 2005 m. sausio 13 d. Sprendimo *Dragaggi ir kt.*, C-117/03, EU:C:2005:16, 30 punktą).
- 166 Šiuo klausimu Teisingumo Teismas taip pat yra nusprendęs: tai, jog teritorijos, kaip natūralios buveinės, kaip ji suprantama pagal Direktyvos 92/43 6 straipsnio 3 dalies antrąjį sakinį, vientisumui nedaroma neigiamo poveikio, leidžia manyti, kad palaikoma gera jos būklė, o tai reiškia atitinkamos teritorijos esminių savybių, susijusių su natūralių buveinių tipais, kurių apsaugos tikslas pateisino jų įtraukimą į BST sąrašą, kaip tai suprantama pagal šią direktyvą, tvarų išlaikymą (2018 m. lapkričio 7 d. Sprendimo *Holohan ir kt.*, C-461/17, EU:C:2018:883, 35 punktą).
- 167 Nagrinėjamu atveju reikia priminti, pirma, kad 2006 m. liepos 19 d. Komisija Donjanos (ZEPA/LIC ES0000024), Donjanos Šiaurės ir Vakarų (ZEPA/LIC ES6150009) ir Dehesa del Estero y Montes de Moguer (ZEC ES6150012) saugomas teritorijas įtraukė į BST sąrašą, todėl pagal Direktyvos 92/43 4 straipsnio 5 dalį šios direktyvos 6 straipsnio 2 dalis yra taikoma nuo tos dienos. Taigi konstatuojant šios direktyvos pažeidimą į Komisijos pateiktus įrodymus, susijusius su ankstesniu etapu, negali būti atsižvelgta.

- 168 Antra, reikia priminti, kad Direktyvos 92/43 6 straipsnio 2 dalyje nustatyta bendra pareiga imtis tinkamų priemonių tam, kad specialiose saugomose teritorijose (kaip nagrinėjamu atveju) būtų išvengta natūralių buveinių ir rūšių buveinių blogėjimo, taip pat rūšių, kurių apsaugai buvo įsteigtos specialios saugomos teritorijos, trikdymo, jei toks trikdymas galėtų būti reikšmingas siekiant šioje direktyvoje nustatytų tikslų.
- 169 Vis dėlto iš įvairios prie bylos medžiagos pridėtos mokslo informacijos matyti, kad dėl Donjanos vandeningojo sluoksnio pereikvojimo sumažėjo požeminio vandens lygis, o tai lemia nuolatinį saugomame Donjanos gamtiniame regione esančių saugomų teritorijų trikdymą. Konkrečiai kalbant, kaip pažymėta šio sprendimo 137 punkte, keli mokslo tyrimai rodo Matalascañas turistinei zonai aprūpinti skirto vandens ėmimo poveikį Donjanos saugomos teritorijos (ZEPA/LIC 0000024) ekosistemoms, visų pirma prioritetiniams buveinių tipams (kodas 3170*), t. y. Viduržemio jūros srities laikinoms kūdroms. Šie duomenys patvirtina, kad, pirma, šios buveinės blogėja ir jų būklė dėl mažėjančio vandeningojo sluoksnio požeminio vandens lygio toliau blogės ir, antra, Ispanijos Karalystė nesiėmė būtinų priemonių tokiame blogėjime nutraukti.
- 170 Kaip savo išvados 70 ir 73 punktuose pažymėjo generalinė advokatė, tam, kad šios išvados būtų paneigtos, Ispanijos Karalystė turėjo pateikti įrodymų, leidžiančių atmesti bet kokias pagrįstas abejones, kad dabartinės požeminio vandens ėmimo praktikos tęsimas mokslo požiūriu neturi neigiamo poveikio minėtoms saugomoms buveinėms. Kaip pažymėta šio sprendimo 156 punkte, Direktyvoje 92/43 reikalaujama atlikti tokį poveikio teritorijai vertinimą, koks turi būti atliekamas pagal šios direktyvos 6 straipsnio 3 dalį.
- 171 Vis dėlto, kaip matyti iš Teisingumo Teismui pateiktos bylos medžiagos, Ispanijos Karalystė neatliko tyrimo, galinčio atitikti iš šios nuostatos kylančius reikalavimus, todėl taip pat neįrodė, kad dabartinės vandens ėmimo saugomame Donjanos gamtiniame regione praktikos tęsimas neturi įtakos atitinkamų saugomų teritorijų buveinėms.
- 172 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, reikia konstatuoti, kad Komisija pakankamai (kaip tai suprantama pagal šio sprendimo 155 punkte nurodytą jurisprudenciją) įrodė, jog egzistuoja tikimybė, kad nuo 2006 m. liepos 19 d. dėl požeminio vandens ėmimo saugomame Donjanos gamtiniame regione pablogėjo saugomos buveinės Donjanos (ZEPA/LIC ES0000024), Donjanos Šiaurės ir Vakarų (ZEPA/LIC ES6150009) ir Dehesa del Estero y Montes de Moguer (ZEC ES6150012) saugomose teritorijose, ir kad Ispanijos Karalystė nesiėmė tinkamų priemonių šiam blogėjimui išvengti.
- 173 Taigi reikia konstatuoti, kad Ispanijos Karalystė neįvykdė įsipareigojimų pagal Direktyvos 92/43 6 straipsnio 2 dalį, nes nesiėmė tinkamų priemonių, kad būtų išvengta saugomų buveinių tipų, esančių Donjanos (ZEPA/LIC ES0000024), Donjanos Šiaurės ir Vakarų (ZEPA/LIC ES6150009) ir Dehesa del Estero y Montes de Moguer (ZEC ES6150012) saugomose teritorijose, reikšmingo trikdymo, kurį lemia saugomo Donjanos gamtinio regiono požeminio vandens ėmimas nuo 2006 m. liepos 19 d.
- 174 Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta, reikia konstatuoti, kad Ispanijos Karalystė neįvykdė įsipareigojimų pagal:
- Direktyvos 2000/60 5 straipsnio 1 dalį, siejamą su šios direktyvos II priedo 2.2 punktu, nes neatsižvelgė į neteisėtą vandens ėmimą ir miestams aprūpinti skirto vandens ėmimą, kai vertino Donjanos regiono požeminio vandens ėmimą, smulkiau apibūdindama 2015–2021 m. Gvadalkivyro hidrologinį planą,

- Direktyvos 2000/60 11 straipsnį, siejamą su šios direktyvos 4 straipsnio 1 dalies c punktu, nes priemonių programoje, parengtoje įgyvendinant 2015–2021 m. Gvadalkivyro hidrologinį planą, nenumatė jokios priemonės, kad būtų išvengta Donjanos saugomoje teritorijoje (ZEPA/LIC ES0000024) esančių saugomų buveinių tipų trikdymo tuo, kad Matalascañas turistinės zonos reikmėms imamas požeminis vanduo, ir
- Direktyvos 92/43 6 straipsnio 2 dalį, nes nesiėmė tinkamų priemonių, kad būtų išvengta saugomų buveinių tipų, esančių Donjanos (ZEPA/LIC ES0000024), Donjanos Šiaurės ir Vakarų (ZEPA/LIC ES6150009) ir Dehesa del Estero y Montes de Moguer (ZEC ES6150012) saugomose teritorijose, reikšmingo trikdymo, kurį lemia saugomo Donjanos gamtinio regiono požeminio vandens ėmimas nuo 2006 m. liepos 19 d.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 175 Pagal Procedūros reglamento 138 straipsnio 1 dalį pralaimėjusiai šaliai nurodoma padengti bylinėjimosi išlaidas, jeigu laimėjusi šalis to reikalavo.
- 176 Pagal Procedūros reglamento 138 straipsnio 3 dalį, jeigu kiekvienos šalies dalis reikalavimų patenkinama, o dalis atmetama, kiekviena šalis padengia savo bylinėjimosi išlaidas.
- 177 Kadangi nagrinėjamu atveju tiek Komisijos, tiek Ispanijos Karalystės dalis reikalavimų buvo atmesti, jos pačios padengia savo bylinėjimosi išlaidas.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (pirmoji kolegija) nusprendžia:

1. Ispanijos Karalystė neįvykdė įsipareigojimų pagal:

- 2000 m. spalio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2000/60/EB, nustatančios Bendrijos veiksmų vandens politikos srityje pagrindus, iš dalies pakeistos 2013 m. gruodžio 17 d. Tarybos direktyva 2013/64/ES, 5 straipsnio 1 dalį, siejamą su šios direktyvos II priedo 2.2 punktu, nes neatsižvelgė į neteisėtą vandens ėmimą ir miestams aprūpinti skirto vandens ėmimą, kai vertino Donjanos regiono (Ispanija) požeminio vandens ėmimą, smulkiau apibūdindama *Plan Hidrológico del Guadalquivir 2015–2021* (2015–2021 m. Gvadalkivyro hidrologinis planas), patvirtintą 2016 m. sausio 8 d. *Real Decreto 1/2016 por el que se aprueba la revisión de los Planes Hidrológicos de las demarcaciones hidrográficas del Cantábrico Occidental, Guadalquivir, Ceuta, Melilla, Segura y Júcar, y de la parte española de las demarcaciones hidrográficas del Cantábrico Oriental, Miño-Sil, Duero, Tago, Guadiana y Ebro* (Karaliaus dekretas 1/2016, kuriuo patvirtinama Vakarų Kantabrijos, Gvadalkivyro, Seutos, Meliljos, Segūros ir Chukaro upių baseinų rajonų hidrologinių planų, taip pat Rytų Kantabrijos, Miño-Sil, Duero, Tacho, Gvadjanos ir Ebro upių baseinų rajonų dalies, priklausančios Ispanijai, hidrologinių planų peržiūra),
- Direktyvos 2000/60 11 straipsnį, siejamą su šios direktyvos 4 straipsnio 1 dalies c punktu, nes priemonių programoje, parengtoje įgyvendinant 2015–2021 m. Gvadalkivyro hidrologinį planą, nenumatė jokios priemonės, kad būtų išvengta Donjanos saugomoje teritorijoje (kodas ZEPA/LIC ES0000024) esančių saugomų buveinių tipų trikdymo tuo, kad Matalascañas (Ispanija) turistinės zonos reikmėms imamas požeminis vanduo, ir
- 1992 m. gegužės 21 d. Tarybos direktyvos 92/43/EEB dėl natūralių buveinių ir laukinės faunos bei floros apsaugos 6 straipsnio 2 dalį, nes nesiėmė tinkamų priemonių, kad būtų išvengta saugomų buveinių tipų, esančių Donjanos (kodas ZEPA/LIC ES0000024), Donjanos Šiaurės ir Vakarų (kodas ZEPA/LIC ES6150009) ir Dehesa del Estero y Montes

de Moguer (kodas ZEC ES6150012) saugomose teritorijose, reikšmingo trikdymo, kurį lemia saugomo Donjanos gamtinio regiono požeminio vandens ėmimas nuo 2006 m. liepos 19 d.

- 2. Atmesti likusią ieškinio dalį.**
- 3. Europos Komisija ir Ispanijos Karalystė padengia savo bylinėjimosi išlaidas.**

Parašai.